

**T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ**

**ANTALYA İLİ KAŞ İLÇESİ KIRSAL TURİZM POTANSİYELİ VE
GELİŞTİRME STRATEJİSİNİN BELİRLENMESİ**

Tuğba YILDIZ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TARIM EKONOMİSİ

ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**OCAK 2022
ANTALYA**

**T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ**

**ANTALYA İLİ KAŞ İLÇESİ KIRSAL TURİZM POTANSİYELİ VE
GELİŞTİRME STRATEJİSİNİN BELİRLENMESİ**

Tuğba YILDIZ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TARIM EKONOMİSİ

ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

OCAK 2022

ANTALYA

**T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ**

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**ANTALYA İLİ KAŞ İLÇESİ KIRSAL TURİZM POTANSİYELİ VE
GELİŞTİRME STRATEJİSİNİN BELİRLENMESİ**

Tuğba YILDIZ

**TARIM EKONOMİSİ ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

Bu tez 18/01/2022 tarihinde jüri tarafından Oybirliği / Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Dr. Öğr. Üyesi Yavuz TAŞCIOĞLU

Prof. Dr. Cengiz SAYIN

Dr. Öğr. Üyesi Bekir AYYILDIZ

ÖZET

ANTALYA İLİ KAŞ İLÇESİ KIRSAL TURİZM POTANSİYELİ VE GELİŞTİRME STRATEJİSİNİN BELİRLENMESİ

Tuğba YILDIZ

Yüksek Lisans Tezi, Tarım Ekonomisi Anabilim Dalı

Danışman Dr. Öğr. Üyesi Yavuz TAŞCIOĞLU

Ocak 2022; 57 Sayfa

Kırsal turizm, kırsal alanda yapılan doğal alanla iç içe tüm faaliyetleri kapsayan, turistlerin ihtiyaçlarını karşılayan turizm faaliyetidir. Kırsal turizmin farklı çeşitleri olmakla birlikte bu turizm şeklinin bilinen turizm özellikler göstermektedir. Bir bölgenin turizm potansiyeli bölgenin tarihi ve kültürel olmak üzere çeşitli özellikler göstermektedir. Ayrıca kırsal turizm potansiyelinin belirlenmesinde çeşitli yönlerin incelenmesi turizm potansiyelinin yapılması için farklı turizm türlerine yönelim sağlanmıştır. Bu çalışma kırsal turizm potansiyeli ve geliştirme stratejisinin belirlenmesinde Antalya ili Kaş ilçesinde üzerinde araştırılması çalışmanın alanını oluşturmaktadır. Kaş, Akdeniz kıyısında turistik bir merkezdir. Kaş ilçesi yüzölçümü 2231 km² olup; toprak yönünden Antalya'nın 4. büyük ilçesidir. Kaş ilçesinde kırsal turizm uygulamalarına yönelik sahip olduğu geniş coğrafya, doğal ve kültürel kaynaklar, turistik arz potansiyeli gibi özellikleriyle bu alanda oldukça güçlü bir potansiyele sahiptir. Yapılan anket kapsamında Kaş ilçesi ve köylerindeki bireylere danışılmıştır ve bu danışmalar sonucunda kaynak çalışmaları baz alınarak kırsal turizm SWOT (GZFT) analizi oluşturulmuştur. Antalya Kaş ilçesinde var olan bu kırsal turizm türlerine ve saha çalışmasına bakılarak kırsal turizm potansiyelinde nasıl bir strateji belirleneceği üzerinde durulmuştur. Sonuç olarak, Kaş ilçesinin kırsal turizmin ülkemizde yeri ve öneminin belirlenmesi, kırsal turizm potansiyeli yerel halkın kırsal turizme karşı tutumları, SWOT (GZFT) analizi ile belirlenen faktörler birbirleriyle ilişkilendirilerek, geleceğe yönelik stratejik öneriler getirilmiştir.

ANAHTAR KELİMELER: Kırsal Turizm, Swot Analizi, Strateji, Kaş

JÜRİ: Dr. Öğr. Üyesi Yavuz TAŞCIOĞLU

Prof. Dr. Cengiz SAYIN

Dr. Öğr. Üyesi Bekir AYYILDIZ

ABSTRACT

DETERMINATION OF RURAL TOURISM POTENTIAL AND DEVELOPMENT STRATEGY FOR ANTALYA PROVINCE KAŞ DISTRICT

Tuğba YILDIZ

Master Thesis, Department of Agricultural Economics

Supervisor Asst. Prof. Dr. Üyesi Yavuz TAŞCIOĞLU

January 2022; 57 Pages

Rural tourism is a tourism activity that covers all activities intertwined with the natural area in the rural area and meets the needs of tourists. Although there are different types of rural tourism, this form of tourism shows known tourism characteristics. The tourism potential of a region shows various characteristics such as historical and cultural aspects of the region. In addition, different types of tourism have been directed to examine various aspects in determining the rural tourism potential and to make the tourism potential. In order to determine the rural tourism potential, to research different aspects and to determine the tourism potential, different types of tourism were examined. This study forms the investigation area for researching the rural tourism potential and the development strategy in the Kaş district in the Antalya province. Kaş is a tourist centre on the Mediterranean coast. The Kaş district has an area of 2231 km²; It is the fourth largest district of Antalya in terms of land. The Kaş district has a very strong potential for rural tourism applications in this area with its broad geographical location, natural and cultural resources and tourist supply potential. As part of the field research, interviews were carried out with people in the districts and villages, and as a result of the interviews, a SWOT analysis (SWOT) for rural tourism based on literature studies was produced. In considering these types of rural tourism in Antalya Kaş District and the field study, the emphasis was placed on defining a strategy for the potential of rural tourism. As a result, determining the place and importance of rural tourism in Kaş district in our country, rural tourism potential, attitudes of local people towards rural tourism, factors determined by SWOT (SWOT) analysis, and strategic suggestions for the future were made.

KEYWORDS: Rural Tourism, Swot, Analysis, Strategy, Kaş

COMMITTEE: Asst. Prof. Dr. Yavuz TAŞCIOĞLU

Prof. Dr. Cengiz SAYIN

Asst. Prof. Dr. Bekir AYYILDIZ

ÖNSÖZ

Turizm sektörü, 1990'lı yıllardan bugüne kadar diğer sektörlerle göre, oldukça ilerleme kaydederek büyüme içerisinde. Bu büyümeyle beraber özellikle son zamanlarda yabancı turistlerin yönelimleri deniz turizmi yerine diğer turizm türlerine de ilgi içerisinde. Turistlerin bu yönelimlerinden biri de kırsal turizmdir. Kırsal turizmin tüm yıl yapılabilmesi, diğer turizm türleri ile tutarlı oluşu, çeşitli çalışmaların, doğal ortam ile tamamlanması ve kırsal alanlarda yaşamını sürdüren bireyler adına kazanç sağladığından önemli bir turizm çeşididir.

Bu çalışmada Antalya kaş ilçesinde var olan bu kırsal turizm türlerine bakılacak olup kırsal turizm potansiyelinde nasıl bir strateji belirlenmesi üzerinde durulmuştur. Mevcut yapı doğrultusunda Antalya ili Kaş ilçesinin kırsal turizm potansiyeli ve geliştirme stratejisi belirlenmesi amaçlanmaktadır.

Bu çalışmada bana verdiği desteklerden ve bilgilerinden dolayı danışman hocam Sn. Dr. Öğr. Üyesi Yavuz TAŞCIOĞLU'na desteklerinden dolayı hocam Sn. Prof. Dr. Cengiz SAYIN'a, babam Sn. Dr. Öğr. Üyesi Kemal DEMİR'e, annem Necla DEMİR'e ve her zaman yanımda olan eşim Mustafa YILDIZ'a bana katkılarından dolayı çok teşekkür ederim.

Ayrıca bu çalışmamda verilerimin temelini oluşturan ana kitleyi belirlemede Kaş Tarım ve Orman İlçe Müdürlüğü çalışanlarına, Kaş Kaymakamlığı çalışanlarına, Kaş Belediyesi çalışanlarına bana katkılarından dolayı çok teşekkür ederim.

AKADEMİK BEYAN

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Antalya İli Kaş İlçesi Kırsal Turizm Potansiyeli ve Geliştirme Stratejisinin Belirlenmesi” adlı bu çalışmanın, akademik kurallar ve etik değerlere uygun olarak yazıldığını belirtir, bu tez çalışmasında bana ait olmayan tüm bilgilerin kaynağını gösterdiğimi beyan ederim.

18/01/2022
Tuğba YILDIZ

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	ii
ÖNSÖZ.....	iii
AKADEMİK BEYAN.....	iv
KISALTMALAR.....	vii
ÇİZELGELER DİZİNİ.....	viii
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	x
1.GİRİŞ.....	1
2.KAYNAK TARAMALARI.....	3
3. MATERYAL VE METOT.....	5
3.1.Materyal.....	5
3.1.1. Materyalin Alanı.....	5
3.1.2. Araştırmanın Materyali.....	5
3.2.Metot.....	5
3.2.1. Örneklem Metodu.....	5
4. BULGULAR VE TARTIŞMA.....	8
4.1. Genel Bulgular.....	8
4.1.1. Kırsal turizm ile ilgili bazı tanımlamalar ve kavramlar.....	8
4.1.2. Dünya’da kırsal turizm.....	14
4.1.3. Türkiye’de kırsal turizm.....	15
4.1.4. Turizm türleri.....	18
4.1.4.1. Eko Turizm	19
4.1.4.2. Çiftlik Turizmi.....	20
4.1.4.3. Yayla Turizmi.....	20
4.1.4.4. Av Turizmi.....	21

4.1.4.5. Mağara Turizmi.....	21
4.1.4.6. Akarsu-Rafting Turizmi.....	22
4.1.4.7. Kuş Gözlemciliği Turizmi.....	22
4.1.4.8. Kamp-karavan Turizmi.....	23
4.1.4.9. Kültür Turizmi.....	23
4.1.4.10. Antalya’ da turizm.....	25
4.1.4.11. Antalya Kaş ilçesi özellikleri.....	26
4.1.4.12. Antalya Kaş ilçesi kırsal turizm potansiyeli.....	28
4.2. Alan Bulguları.....	30
4.2.1. Yerel halkın kırsal turizme karşı tutumları.....	30
4.2.2. Antalya Kaş ilçesinin kırsal turizm stratejileri	42
4.2.3. GZFT Analizi.....	44
5. SONUÇLAR.....	48
6. KAYNAKLAR.....	50
ÖZGEÇMİŞ	

KISALTMALAR

Kısaltmalar

AB : Avrupa Birliği

DKP : Devlet Kalkınma Planı

EC : European Commission

UNWTO : United Nations World Tourism Organization

UNESCO : United Nations Educational,Scientific and Cultural Organization

ÇİZELGELER DİZİNİ

Çizelge 2.1. Konu ile ilgili önceden yapılmış çalışmalar.....	3
Çizelge 2.2. Konu ile ilgili önceden yapılmış çalışmalar.....	4
Çizelge 3.1. Araştırmanın amaçları ve ilgili analiz yöntemleri (amaç-analiz tablosu)	7
Çizelge 4.1. Kaş ilçesine özgü olan durumlar.....	33
Çizelge 4.2. Kaş ilçesi en önemli sorunları.....	34
Çizelge 4.3. Kaş ilçesinde geliştirilebilecek turizm türleri.....	35
Çizelge 4.4. Kaş ilçesine özgü olan özellikler.....	35
Çizelge 4.5. Katılımcılara göre turistlerin Kaş ilçesini tercih etmelerini etkileyen faktörler.....	36
Çizelge 4.6. Kaş ilçesinin kırsal turizm potansiyeline ilişkin halkın tutumlar.....	37
Çizelge 4.7. Kaş ilçesinin kırsal turizm potansiyeline ilişkin halkın tutumları.....	38
Çizelge 4.8. Kaş ilçesinin kırsal turizm potansiyeline ilişkin halkın tutumları.....	39
Çizelge 4.9. Kaş ilçesinin kırsal turizm açısından ekonomik strateji yönünden halkın tutumları.....	40
Çizelge 4.10. Kaş ilçesinin kırsal turizm açısından sosyal ve kültürel strateji yönünden halkın tutumları.....	41
Çizelge 4.11. Türkiye Turizm Stratejisi (2023) ve Kaş İlçesi Kırsal Turizm Stratejileri Karşılaştırılması.....	43
Çizelge 4.12. Kaş İlçesi Kırsal Turizm Potansiyeline Yönelik Gzft Analizi.....	44
Çizelge 4.13. Güçlü yanlar kullanılarak fırsatlardan nasıl faydalanılabilir?.....	46
Çizelge 4.14. Güçlü yanlar kullanılarak tehditler nasıl bertaraf edilebilir?.....	47

Çizelge 4.15. Fırsatlardan yararlanmak için zayıflıklar nasıl giderilebilir?.....	47
Çizelge 4.16. Tehditleri yok etmek için zayıflıklar nasıl giderilebilir?.....	48

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 4.1. Kırsal Turizm, Agro Turizm, Çiftlik Turizmi.....	9
Şekil 4.2. Kırsal Turizm Bileşenleri.....	11
Şekil 4.3. Kırsal Turizmin Gelişim Süreci.....	13
Şekil 4.4. Turizmin Çeşitlendirilmesi Projesi.....	19
Şekil 4.5. Kültür Turizm Motivasyon Araçları.....	24
Şekil 4.6. Cinsiyet Durumu.....	30
Şekil 4.7. Yaş Aralığı.....	31
Şekil 4.8. Eğitim Düzeyi.....	31
Şekil 4.9. Meslek Grubu.....	32
Şekil 4.10. Aylık Aile Gelir Seviyesi.....	32

1.GİRİŞ

Bireyler dinlenme, eğlenme, öğrenme gibi sosyo-kültürel ihtiyaçlarını başka yerleri ziyaret ederek karşılamaktadırlar. Ekonomik açıdan bakıldığında bölgenin kalkınmasında önemli etkisi turizm olarak nitelendirilen bu durum, ekonomik kalkınma açısından temel bir özellik oluşturmaktadır (Uçkun ve Çeltekin 2004). Turizm, ülkeleri ekonomik anlamda kalkındırdığından Dünya’da hızla gelişen bir sektör haline gelmiştir.

Turizmin farklı çeşitleri olmakla birlikte kırsal turizmde bu çeşitlerden birisidir. Kırsal turizm ile doğal çevrenin kültürel özellikler ve tarımsal öğelerle birleşmesi başka turizm türleriyle oldukça iç içe olabilen bir turizm türüdür. Bu turizm çeşidi birçok girişim türüyle içeriği zenginleştirilerek ve çoğaltılarak bireylerin kırsal alanlara çekilmesini ve kırsal kalkınmanın uygulanmasını sağlamaktadır (Soykan, 1999). Kırsal turizm, hem kırsal yerleşmelerle iç içe olan, hem de doğal kaynaklara dayalı bir turizm türüdür. Kırsal turizmin, el değmemiş güzelliklerinin ve geleneksel mirasımızın korunmasında ve dünyaya tanıtılmasında rolü önemli olmuştur. Turizm yolu ile kırsal alan ekonomisinin kalkındırılmasına yönelik çabalar son yıllarda dünyada çok büyük ivme kazanmıştır.

Kırsal turizm, tarihsel çeşitlilik ve doğal güzellik bakımından zengin olması nedeniyle kırsal alanların ekonomik, sosyal ve kültürel gelişimi için büyük öneme sahiptir. Kaş ilçesinde de tarihsel çeşitlilik ve doğal güzellik bakımından zengin oluşu ayrıca yıldan yıla artan turist sayısı Kaş ilçesinin giderek ilgi çekici hale getirmiştir. Bu nedenle Kaş ilçesinin kırsal turizm potansiyelinin bilinmesi ve bu potansiyele yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Bu çalışmada, Kaş ilçesinin mevcut turizm potansiyeline destek olacak “kırsal turizm potansiyelini” belirlemek, bu yöndeki “güçlü, zayıf yönler, tehdit ve fırsatları” belirlemek ve analize bağlı olarak stratejik öneriler amaçlanmıştır. Bu çalışma iki ana bölümde ele alınmıştır.

Kültür ve turizm bakanlığına göre; turizm stratejisi, turizm sektöründe, kamu ve özel sektörün yönetim ilkesi çerçevesinde iş birliğini gündeme taşıyan ve stratejik planlama çalışmalarının yönetim ve uygulamasına yönelik açılımlar sağlamasını hedefleyen bir çalışmadır.

Strateji; geleceğe dönük dış çevre analizinin yapılması ve örgütün kendi kaynak ve olanaklarının zayıf ve güçlü yönlerinin belirlenmesinden sonra, mevcut durum ile istenilen durum arasındaki açığı kapatmaya dönük olarak örgütçe alınan kararların bütünüdür (Dinçer 1994).

İlk bölümde literatür bilgileri belirlenmeye çalışılmıştır. Bu ilk bölümde kırsal turizm ile ilgili bazı tanımlamalar ve kavramlar, Dünyada kırsal turizm, Türkiye’de kırsal turizm, turizm türleri başlığı altında; “eko turizm, çiftlik turizmi, yayla turizmi, av turizmi, mağara turizmi, kuş gözlemciliği turizmi, kamp karavan turizmi, kültür turizmi” ele alınmıştır.

İkinci bölümde ise Kaş ilçesi ile ilgili kaynaklar taranmış ve durumun belirlenmesi için saha gezisi yapılmıştır. Kaş ilçesinin kırsal turizm potansiyeli belirlenmiş ve kırsal turizmin ilçeye sonuçlarını gözlemlemek ve buna yönelik stratejiler

önermek amaçlanmıştır. Öncelikle Kaş ilçesinin özellikleri ve kırsal turizm potansiyeline ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Antalya Kaş ilçesine bakıldığında turist sayısı yıldan yıla değişmektedir. Kaş ilçesi gerek plajlarıyla turistlerin gözdesi haline gelmiştir. Bu durumu kırsal alana gerek tarihi yerleri ve yörelerine kırsal kalkınmanın ve kırsal turizmin gelişmesi için kırsal alana olan talebi artırmak gerekebilir. Kaş ilçesinde kırsal turizm potansiyeli değerlendirildiğinde;

Mağara turizmi; Güvercinlik Mağarası Antalya'nın Kaş ilçesinde bir mağara. İnce Burun 'un arkasında yer alan bu mağara Kalkan'a 2 km mesafededir. Güvercinlik Deniz Mağarası, çok sayıda yabani güvercini barındırmaktadır. Bu mağaraya turistler tekneyle ziyaret edebilmektedir.

Mavi mağara Kaş- Kalkan arasında deniz kıyısında olan Mavi Mağara, Kaş'a 18 km Kalkan'a ise 6 km uzaklıkta olup, Kaputaş Plajı yakınlarındadır. Güneş ışıkları mağaranın içine deniz dibinden yansıyarak girmekte ve mavi parlak rengi meydana getirmektedir. Mağara 50 m uzunluğunda, 40 m genişliğinde ve 15 m yüksekliğindedir. Bölgeye özel tekne turlarıyla ziyaret edilmektedir.

Yayla turizmi; Antalya/Elmalı ilçesine giderken Kaş ilçesine 60 km uzaklığında Gömbe yaylası bulunmaktadır. Yayla ağaçlarla kaplı yolları rakımı yüksek buz gibi sularıya, elma bahçeleriyle meşhur yayladır. 3024m olan bu yörenin en yüksek dağı olan Akdağ; eteklerinde bulunan Yeşilgöl ve Uçarsu şelalesi, doğa ile iç içe sakin ve sessiz bir doğa yürüyüşü için güzel bir yerdir (Akman 2007).

Bezirgân Yaylası antik kentinden dolayı mühim bir yayla ve köyüdür. Yürüme mesafesinde olan Pirha Antik Kenti'ne köyden 20 dakikada ulaşılmaktadır. Denizden 850 m yüksekte kurulan bu köy kaya mezarı fazla ve yönü denize doğrudur. Bezirgân köyünde bulunan Likya mezarlarından esinlenerek yaklaşık 350 yıl önce yapılan tahıl ambarları halen bölge halkı tarafından depo olarak kullanılmaktadır. Yan yana dizili ve birer mezarı andıran 125 ambar, farklı mimari yapısı ve ahşap dokusuyla turizme de hizmet vermektedir (Anonim 2012).

Sütleğen Yaylası, Kaş ilçesine yaklaşık 60km uzaklıkta Nisa Antik kentinin bulunduğu önemli bir yayladır. Yaklaşık 200 metre yüksekliğinde ve 18 km uzunluğunda olan Saklıkent Kanyonu, 1996 yılında bölgenin milli park ilan edilmesini sağlamış bir doğa harikasıdır. Sarp ve derin kanyon oluşumu, uzunluğu ile Türkiye'nin birinci, Avrupa'nın üçüncü kanyonu sayılmaktadır. Saklıkent Kanyonu 18 km uzunluğunda turizm açısından elverişli talep gören bir yerdir. İlçeden seyahat turları günübirlik düzenlenerek turizm faaliyeti sağlanmaktadır (Akman 2007). Saklıkent kanyonunu 2018 yılında 575.000 kişi ziyaret etmiştir (Anonim 2019).

Kaş ilçesinde bulunan seyahat acenteleri gelenek göreneklere ve aile yapısı buradaki yaşamı tanıtmak amacıyla bazı köylere turlar düzenlenmektedir. Kaş ilçesinin kırsal alan açısından değerli doğal güzelliklere sahip olduğu görülüşünden Kaş ilçesinde kırsal kalkınma potansiyelini arttırmak gerekmektedir.

2. KAYNAK TARAMASI

Çalışma konusu olan kırsal turizm ile ilgili birçok çalışma yapılmış olup bu çalışmaların bazıları Çizelge 2.1’de verilmiştir.

Çizelge 2.1. Konu ile ilgili önceden yapılmış çalışmalar

Yazarlar	Başlıkları	Hedefler	Veri ve Metodolojiler	Bulgular ve Sonuç
Morgül (2016)	Trakya Bölgesinde Kırsal Turizm Potansiyelinin Değerlendirilmesine ilişkin Analiz: Kırklareli Örneği	Halkın kırsal turizme bakış açısını değerlendirmek ve bilinçlendirmek	Mann Wallis Testi	Trakya bölgesinde kırsal turizm potansiyelinin değerlendirilmesine ilişkin tarihi ve doğal güzellikleriyle önemli bir yere sahip Kırklareli’nde bir araştırma yapılmıştır. Yörenin özellikle iç turizme, gerek coğrafi konum açısından önemli bir yere sahiptir. Halkın kırsal turizme bakış açısına yönelik anket çalışması uygulanmış ve bu bulgularla yörede kırsal turizm faaliyetlerinin gerçekleştirilebilmesi için halkın bilinçlendirilmesi gerektiği düşünülmüştür
Doğan (2012)	Ankara İli Ayaş İlçesinin Kırsal Turizm Potansiyeli Açısından Değerlendirilmesi	Ekonomik ve sosyal neler sunulabileceğinin irdelenmesi, sürdürülebilirlik için izlenmesi gereken stratejiler amaçlanmaktadır	SWOT Analizi	Ankara Ayaş ilçesinin kırsal kalkınma çalışmalarına kırsal turizm potansiyelinin yüksek olması kenti ziyaret edenler tarafından fark edilmiş ve geliştirilmesi gerektiği anlaşılmıştır.
Emiroğlu (2013)	Kazdağı Yöresi; Yaşayan Yerel Halkın Kırsal Turizme Bakışının Değerlendirilmesi: Adatepe ve Mehmetalan Köyleri Örneği	Çalışmada Kazdağı yöresinin kırsal turizme elverişli olmasından dolayı, kırsal turizm yerel halk açısından verimli bir şekilde değerlendirilip değerlendirilmediğine bakılmış olup, yerel halkın bakış açısı hakkında bir çalışma gerçekleştirilmiştir.	Ki-kare Testi	Yöredeki halkın kırsal turizme bakış açısı tespit edilip sonuç ve öneriler geliştirilmiştir
Torun (2015)	Elazığ İlinin Kırsal Turizm Potansiyelinin Belirlenmesine Yönelik Bir Çalışma	Elazığ ilinin kırsal turizm potansiyelinin belirlenmesi amaçlanmıştır	Swot analizi	Yerel halkın kırsal turizm konusunda yeterli derecede bilgi sahibi olmadığı görülmüştür. Konu hakkında yetkisi olan devlet makamlarınca yerel halka öncelikle turizm ve dâhilinde kırsal turizm eğitim verilmelidir

Çizelge 2.2. Konu ile ilgili önceden yapılmış çalışmalar

Yazarlar	Başlıkları	Hedefler	Veri ve Metodolojiler	Bulgular ve Sonuç
Bingöl (2016)	Ödemiş- Tire-Kemalpaşa Yöresi Kırsal Turizm ve Girişimciliğini Tespite Yönelik Bir Araştırma	Girişimcilik potansiyelini tespit etmek, yörenin sahip olduğu doğal, kültürel ve turizme uyarlanabilen tüm zenginlikleri, konaklama sektöründeki girişimcilerin bakış açısıyla değerlendirmek ve kırsal turizmin geleceğine ışık tutmak amaçlanmıştır	Mülakat yönteminin uygulamasından sonrası, elde edilen veriler, katılımcıların sosyo-demografik özellikleri ve mülakat sorularına verilen yanıtlar araştırmanın analizi aşamasında değerlendirilmiş ve tarafsız bir şekilde paylaşılmıştır. Bu analizler değerlendirilirken betimsel analiz tekniği kullanılmıştır.	Kırsal turizm girişimciliğinin bu yörede geliştirilebilir olduğu bulgusuna ulaşılmıştır
Kara (2018)	“Bursa’da Kızık Köylerinin Kırsal Turizm Potansiyelinin Belirlenmesi Ve Bu Potansiyelin Kentsel Rekreasyon Açısından Değerlendirilmesi”	Bursa’daki Kızık köylerinin kırsal turizm potansiyelinin ortaya konulması ve değerlendirilmesiyle, araştırılan sorunlara öneriler sunulması	Swot Analizi	Kızık köylerinde kırsal turizmin gelişmesi, bu köylerin kalkınmasını da sağlayarak ekonomik ve sosyal gelişme ile bu tür problemlerin çözümüne katkıda sağlayacaktır.
Sezen (2019)	Bursa İli Yıldırım İlçesi Cumalıkızık Köyünde Kırsal Turizm Çalışmalarının Kırsal Kalkınma Açısından Değerlendirilmesi	Kırsal turizm çalışmaları ile kırsal kalkınmanın ilerletilebilmesi için desteklenmesi hedeflenerek kırsal alanlardaki insanların gelir düzeylerinin artırılmasıyla köyden kente göçün önüne geçilmesi hedeflenmektedir.	Araştırmada birincil veri olarak köyde kırsal turizm faaliyeti yapmakta olan satıcılar ve kırsal turizm merkezini gezmek amacı ile gelmiş ziyaretçiler ile görüşülerek birebir anket yoluyla elde edilen veriler kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan ikincil verileri ise; bu konuda daha önce yayınlanmış olan derleme, inceleme, araştırma ve tezlerden elde edilen veriler oluşturmaktadır.	Kırsal kalkınmanın temel faktörlerinden biri olan kırsal turizm, kırsal yerlerin gelir düzeyini artırılmasından ve yörede kalkınma sağlandığından bireylerin barınabilmesi için ancak turistlerin gelmesiyle yapılan ürünün var olabilmesi için mümkün olması sonucuna ulaşılmıştır.

Kırsal turizm potansiyeli ve geliştirme stratejisine ilişkin bir çalışma olmaması çalışmamın özgün yanlarından birisidir. Bununla birlikte kırsal turizm potansiyeli ve geliştirme stratejisinde önemli bir yere sahip Antalya ili Kaş ilçesinde olması yine diğer çalışmalardan ayrıldığı ve özgün bir yapı olduğu görülmektedir.

3. MATERYAL VE METOT

3.1. Materyal

3.1.1. Araştırmanın Alanı

Kaş ilçesinin, Antalya ili merkeze mesafesi 187 km yüzölçümü 2.231 km²'dir. Sınırı Batısında eşen çayı ve Muğla Seydikemer ilçesinden ayrılır. Doğusunda Demre ilçesi kuzeyinde elmalı ilçesine komşudur. 2.100 m uzaklıkta Yunanistan'a çok yakın Meis Adası bulunmaktadır. Ayrıca Kaş'ın sahil uzunluğu 70 km civarındadır.

“Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemine” göre Kaş İlçesi'nin toplam nüfusu 2020 yılında 60.839'dur. İlçe merkezi, Kalkan, Gelemiş (Patara) ve Gömbe Mahallelerinin turizm yöresi olmasından dolayı yaz mevsiminde yarı yarıya nüfusta artış söz konusudur (Anonim 2020).

3.1.2. Araştırmanın Materyali

Araştırmada birincil ve ikincil veri kaynaklarından yararlanılmıştır. İkincil veri kaynağı konu ile ilgili önceden yapılmış, tez, makale, bildiri, rapor vb.dir. Araştırmanın temel kaynağı olan birincil veriler ise; Kaş ilçesindeki, kamu kurumlarında çalışanlar, sivil toplum örgütleri üyeleri ile gerek turizm gerekse kırsal turizm ile ilgisi olan çiftçilerle anket yoluyla yüz yüze görüşmelerden elde edilecek verilerdir.

Anket soruları; görüşme yapılan kişilerin demografik özellikleri, ilçenin kırsal turizm özellikleri, Kaş ilçesine yönelik önemli özellikler ve sorunları, kırsal turizmden beklentileri ve kırsal strateji soruları içermektedir.

3.2. Metot

3.2.1. Örneklem Metodu

Antalya ili Kaş ilçesinde kırsal turizm potansiyelini belirlemede veri toplamak adına yerel halk, kamu kurumunda çalışanlar, sivil toplum örgütlerinde faaliyet gösteren bireyler ve gerek turizm gerekse kırsal turizm ile ilgisi olan çiftçilerden elde edilen gayeli ve tesadüfi olarak belirlenen kişilerle görüşme yapılmıştır. Çalışmada olasılıklı olmayan örneklem yöntemi kullanılmıştır. Bu örneklem yönteminde; Ana kitledeki bazı birimlerin seçilen örnekleme yer alma şansının bulunmadığı, ya da seçilme olasılığının tam olarak belirlenemediği örneklem yöntemlerine olasılıklı olmayan örneklem yöntemleri adı verilir.

Bu kapsamda olasılıklı olmayan örnekleme yöntemi ile gayeli tesadüfi olarak belirlenen 83 kişi ile yüz yüze görüşülerek anket yapılmıştır. Bu anket Kasım 2020 tarihinde yapılmıştır. Covid-19 salgınından dolayı kurum ve kuruluşlarda çalışan sayının az olması ankete katılan kişi sayısını olumsuz yönde etkilemiştir. Ayrıca ankete katılımında çalışma konusu olan kırsal turizm hakkında bilgi sahibi olan kişilerle görüşme yapılması öncelik konusu olmuştur. Kırsal turizm konusunda bilgi sahibi olmayan deneklerle görüşme gerçekleştirilmemiştir.

Elde edilen veriler sonrasında kırsal turizme yönelik güçlü ve zayıf yönleriyle, kırsal turizme yönelik fırsat ve tehditler belirlenmiştir. Ayrıca oluşturulan SWOT (GZFT) matrisinde ortaya konulan faktörlerin birbirleriyle etkileşimi neticesinde, Kaş ilçesinin kırsal turizmdeki geleceğine yönelik birtakım stratejiler geliştirilmeye çalışılmıştır.

SWOT (GZFT) analizi, incelenen organizasyonun, tekniğin, sürecin veya durumun güçlü ve zayıf yönlerini ortaya koyarak iç çevreden “kaynaklanan güçlü ve zayıf yönleri, dış çevreden kaynaklanan fırsat ve tehditleri” belirlemede kullanılan bir yöntemdir (Sayın, ark. 2010).

GZFT Analizi yapılmasının başlıca iki faydası vardır. Birincisi, GZFT Analizi yapılarak organizasyonun, durumun veya sürecin “mevcut durum” tespit edilmektedir. “Güçlü ve zayıf yönler ile organizasyonun,” durumun veya sürecin sahip olduğu “fırsatlar ve tehditler” ortaya konulmaya çalışılmaktadır. Bu anlamıyla GZFT “Mevcut Durum” analizi olarak kabul edilmektedir. GZFT aynı zamanda organizasyonun, durumun veya sürecin gelecekteki durumunu tahmin etmeye yarayan bir analizdir. Bu anlamda ise “Gelecek Durum” analizidir. Organizasyonda, durumda veya süreçte önce “iç durum analizi” tamamlanarak organizasyonun, durumun veya sürecin “güçlü ve zayıf yönleri” ortaya konulmaktadır. Daha sonra da “dış durum analizi” tamamlanarak organizasyonun, durumun veya sürecin rakipler karşısındaki pozisyonu, pazardaki fırsatlar ve tehditler belirlenmeye çalışılmaktadır (Aktan 2003).

Çalışmada araştırmanın amaçları ve bu amaçlara yönelik kullanılacak yöntem ve veri kaynakları Çizelge 3.1’ de verilmiştir.

Çizelge 3.1. Araştırmanın amaçları ve ilgili analiz yöntemleri (amaç-analiz tablosu)

Analiz edilen konu ve amaçlar	Analiz yöntemleri	Veri kaynağı
Kırsal turizm potansiyelinin belirlenmesi	Basit Tanımlayıcı İstatistikler	Anket verileri
Faktörler birbirleriyle ilişkilendirilerek, geleceğe yönelik stratejik önerilerin getirilmesi	Güçlü yönler, Zayıf Yönler, Fırsatlar ve Tehditler GZFT Analizi	

4. BULGULAR VE TARTIŞMA

4.1. Genel Bulgular

4.1.1. Kırsal Turizm ile İlgili Bazı Tanımlamalar ve Kavramlar

Kırsal turizm; yayla turizmi, çiftlik turizmi, ekoturizm v.b. gibi belli başlı bu turizm çeşitlerine benzetilip adlandırılmakla birlikte bu turizm çeşitleri kırsal turizmin farklı kollarını oluşturmaktadır.

Kırsal turizm;

Bireylerin, natürel alanlarda soluklanmak, farklı medeniyetlerle beraber olmak istemesi amacı ile bir kırsal alana gidip, orada vakit geçirmeleri, gereksinimlerini karşılamaları ve orada konaklamaları ve o bölgeye nitelendiren aktivitelere katılarak ya da izleyerek gerçekleştirilebilen turizm çeşididir (Soykan 2000).

Kırsal alanda yerel halk tarafından yapılabilen ve geleneksel değerlerle iç içe olabilen kırsal alana nitelik olan ve bireylerin bu ortamdan faydalanabildiği, dinlenerek bilgi alabildiği bir yararlanabilme faaliyetidir (Özçatalbaş 2000).

Kırsal turizm, kırsal yörelerde, cezbedici tarihi güzelliklerin ve doğanın olduğu yerlerde geçimini tarımdan sağlayan üreticinin ufak çaplı turizm işletmeciliği yapılmasının sağlanmasıdır (Soykan 2001).

Çiftliklere ve tabiata göre yapılan turistlerin balık tutma, çiftlik gezme, ata binme, trekking gibi aktivitelere katıldıkları turizm türüdür (Yarcan 1996).

Doğal yapısı bozulmayan aktiviteler, bireylerin hoşnut olabileceği festivaller, kültürel mirasımız olan tarihi olaylar, ruhumuzu hafifleten sanat gösterileri, agro turizm, eğlenceli halk tiyatrosu gibi çok çeşitli faaliyetlerin ve çiftlik temelli turizmden eğitici olabilecek bir ziyarete kadar her türlü şeyi içeren aktif bir faaliyettir (Lane 1993).

Bireyin sürekli olarak yaşadıkları (ikamet ettikleri) yerler haricinde kırsal bölgelere ziyaretleri, buralarda üreticilerin ürettikleri tüm ürünleri, bölgenin doğallığına uyumlu olan işletmelerde geçici süreyle orada konaklamasını içerebilen turizm çeşididir. (Esengün vd. 1999).

Bireylerin yaşadıkları bölgeler haricinde kırsal alanları ziyaret etmeleri tarım çalışanlarının ürettikleri tüm ürünlerden, bölgenin orijinalliğini bozmadan ve müsait olabilecek yerlerde, maddi gelir isteklerini minimum seviyede tutulup süresiz konaklamalardan doğabilen durumlar olarak tanımlanabilir (Küçükaltan 1997).

AB tarafından yapılmış bir çalışmaya göre, “tarımsal ya da yerel değerlerle iç içe geçmiş hoşça zaman geçirmek amacıyla olan turistlere, beklentileri doğrultusunda konaklama yiyecek, içecek ve diğer hizmetleri veren küçük ölçekli işletmelerin yer aldığı küçük yerleşimlerde gerçekleştirilen faaliyetler bütünü” olarak tanımlanmaktadır.

DKP’nin (2007-2013) Dokuzuncu Kalkınma Planı’nda yapmış olduğu tanımlamaya göre ise kırsal turizm; bireylerin farklı kültürlerle birlikte olmasıyla

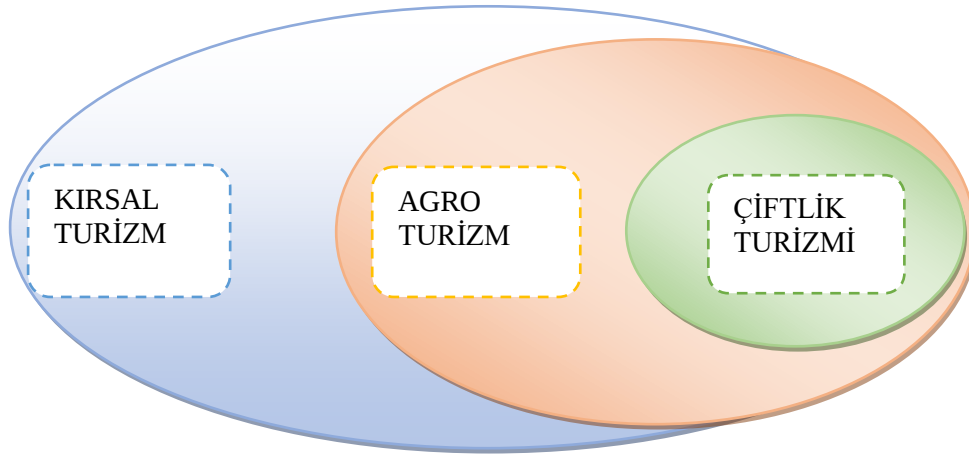
kişilerin huzurlu ve tabiata uygun doğal ortamlarda dinlenebilmesi ve orada konaklayarak o bölgeyi nitelendiren oraya özgü aktivite ve etkinlikleri izleyerek ya da aktivitelere katılıp gerçekleşebilen bir turizm çeşididir.

Bu tanımlamalardan başka ülkelere göre değişen tanımlar söz konusudur. Örneğin Finlandiya’da; kırsal turizm, daha uzak yerlerde yer alan konaklamaların, turistlere kiralanarak kırsal alanlarda yeme- içme faaliyetlerinin büyütülmesidir. Macaristan’da ise yalnızca köylere ait olan yerel etkinliği ve tarımı oluşturan faaliyetlerdir. Hollanda da ise; özellikle çiftliklerde vakit geçirerek gece kendi araçlarıyla orada kalmak, at binışı, doğada yürüyüş yapmak gibi planlanmış faaliyetlere bulunulurken, Yunanistan’da ise kültürel dokularla eşyalara işlenmiş odalarda kalmak ve yöresel lezzetlerle kültürel yeme- içme faaliyeti gerçekleştirmektedir (Gürer 2003).

Son olarak, Dünya Turizm Örgütü’ nün (UNWTO) tanımlamasına göre, kırsal turizm, kırsal alanda yapılan tüm faaliyetleri kapsayan turizm türüdür (Deveci vd. 2013).

Bu tanımlamalara göre; kırsal turizm, kırsal alanda yapılan doğal alanla iç içe tüm faaliyetleri kapsayan, turistlerin ihtiyaçlarını karşılayan turizm faaliyetidir.

Literatür taraması yapıldığında yerli ve yabancı kaynaklarda “kırsal turizm” kavramının farklı terimlerin kullanımı söz konusudur. Kırsal turizm yerine; “Agroturizm (tarım turizmi), alternatif turizm, çiftlik turizmi, köy turizmi, yayla turizmi” gibi terimler kullanılmıştır. Gerçekleştirildiği alana ve çalışmalara göre farklı isimler alan bu kavramlar, kırsal turizm kapsamında değerlendirilmektedir. Çünkü her biri kırsal alanda uygulanan, uygulanabilecek turizm çeşitleridir. Fakat isimlerinden de anlaşılacağı gibi kırsal turizm gibi genel bir kavrama karşın daha özel, bir alan içinde gerçekleşmektedir (Ahipaşaoğlu ve Çeltek 2006).

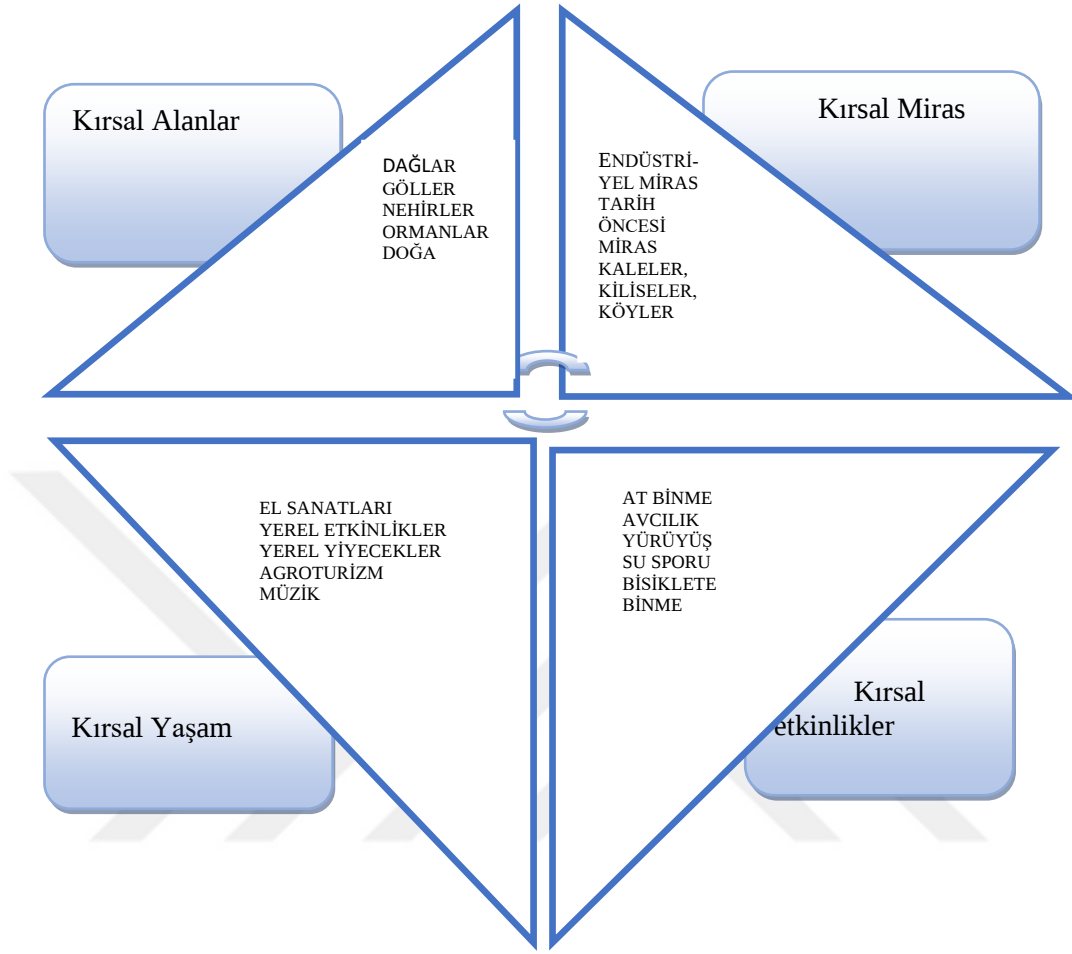
Şekil 4.1. Kırsal Turizm, Agro Turizm, Çiftlik Turizmi Kaynak: Bojnec (2006)

Yukarıda verilen tanımlamalardan ve yargılardan çıkarılabileceği gibi “kırsal turizm, çiftlik turizmi, tarım turizmi, yayla turizmi” gibi birçok “turizm çeşitleri” tek başına bir faaliyet olarak tanımlanamaz. Çiftlik ve tarım yönelimli tatilleri ve birçok aktivite bünyesinde bulundurmakla birlikte, doğa turizmi ve çevresel turizmin

gerektirdiği bazı özel ilgi alanlarını da içeren çok yönlü karmaşık bir faaliyet olarak ifade edilmektedir (Ahipaşaoğlu ve Çeltek 2006). Şekil 4.1 de görüldüğü gibi kırsal turizm; agro turizm ile çiftlik turizmini kapsamaktadır.

Yapılan bu tüm tanımlara göre, özellikle büyümekte olan ve büyümeye açık bölgelerde kırsal turizm, kırsal alanda ikamet eden ve gelirini tarımdan elde eden yerel halkın işsizliğin önlenerek iş olanaklarının oluşması, yörenin üstyapı ve altyapı imkanlarının olması, öğrenim seviyesinin çoğalması gibi faktörler bölgedeki yerel halkın kalkınmasına katkı sağlamaktadır. Birçok ülkenin kırsal turizmin ülkenin gelişimini sağladığı konusunda fark etmede geç kaldığı söylenebilir. Daha yeni yeni ülkeler kırsal turizm potansiyelinin ülkenin gelişmişlik açısından yüksek potansiyele sahip olduğu yavaş yavaş fark edilmektedir. Turizm sadece maddi gelir elde etmekten çok toplumların birbirleriyle ilişki içerisinde olduğu faaliyettir. Bunun durumun sonucu olarak kırsal turizm kırsal alandaki gelişmenin türü olması sebebiyle ilgi odağı haline gelmeye başlamıştır. Kırsal kesimin, kentsel alanlarda yaşayan topluma göre ülkelerin elde ettiği geleneksel alanlardaki dokuya sahip çıktığı ve gözetip canlı tuttuğu görülmektedir (Özçatalbaş 2006). Çünkü kırsal turizm kültürel değerlerin korunmasına önemli bir faktör olmaktadır.

Kırsal turizm bir fikir olmasından dolayı daha anlaşılır olabilmesi için Şekil 4.2’de belirtilen kırsal turizmin bileşenleri tanımlanmaktadır. Bu bileşenler kırsal alanlar, kırsal yaşam, kırsal miras ve kırsal aktivitededir.

Şekil 4.2. Kırsal Turizm Bileşenleri Kaynak: World Trade Organization (2004)

Kırsal turizm, büyüyen bir endüstri durumunda olup, kırsal turizmde çeşitliliğin sağlanması ve kırsal bölgelerde kullanılan bir ekonomik gelişme stratejisi olarak gittikçe daha yaygın hale gelmektedir (Ayaz vd., 2012). Kırsal turizm bölge de kalkınma sağladığından dolayı stratejik faktörlerle mümkün olmaktadır.

Bir bölgede kırsal turizmin uygulanabilmesi için, bölgenin kırsal alanlarının bazı özellikleri olması gerekmektedir. Kırsal alanların kırsal turizm olması için sahip olması gerekmekte olan özellikler; (Avcıkurt ve Köroğlu, 2008; Soykan, 2006):

- ✓ Kurulan yeri ve konumu,
- ✓ Konaklama, ulaşım yiyecek-içecek faaliyet gösteren yerlerin her açıda uygun olması
- ✓ Orijinal ve yerel örf ve adetler ve aktivitelerin olması,
- ✓ Biyolojik anlamda çeşitlilik,
- ✓ Peyzajın ilgi çekici olması,

- ✓ Geleneksel anlamda kültürel miras,
- ✓ Sportif olabilecek olanaklar ve buna uygun tesislerin varlığı,
- ✓ Bölge ve yerel yönetimde bu konuyla alakalı konuya merakı, kırsal turizmin faaliyete geçirilmesi için zorunlu olduğu görülmesi gerekmektedir.

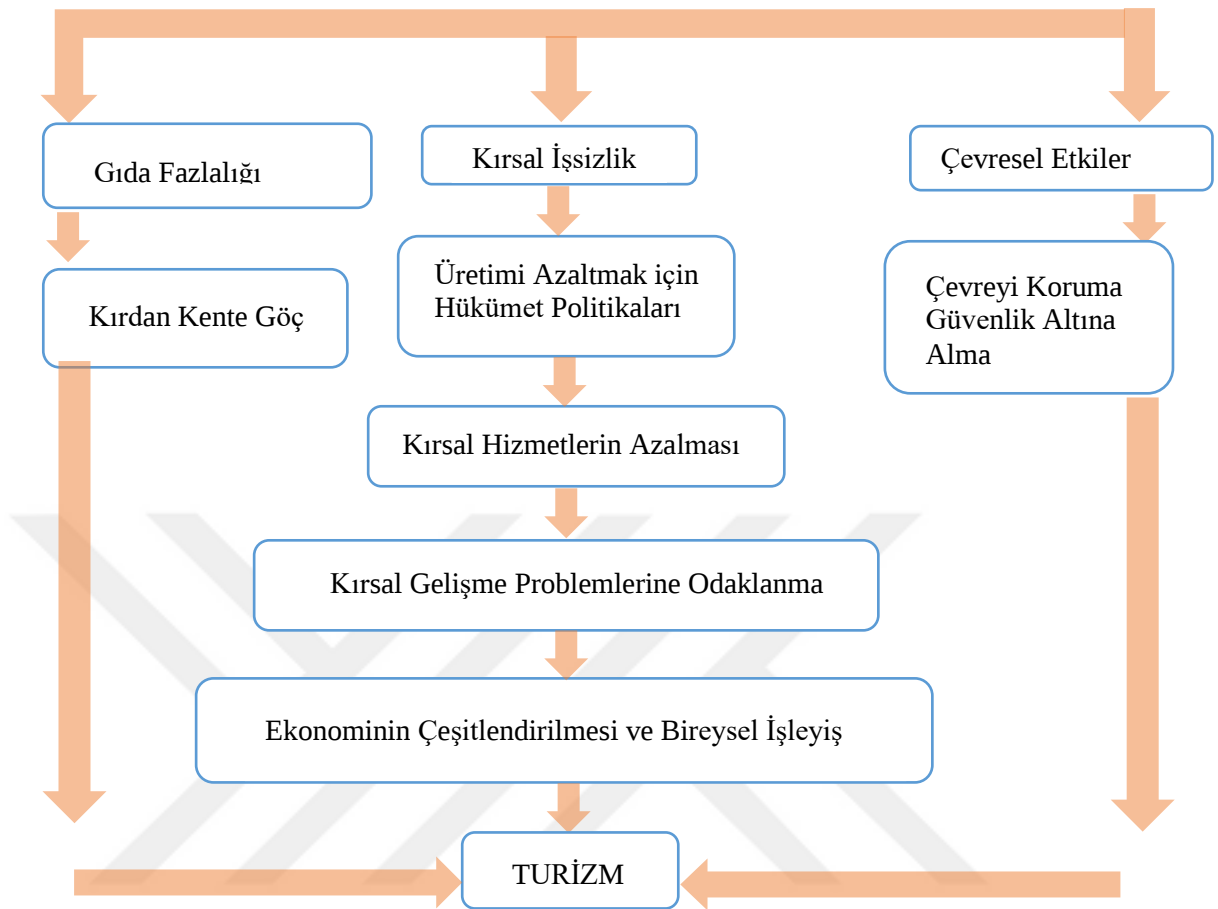
Yukarıdaki özellikleri de dikkate aldığımızda, kırsal alanlardaki turizm çalışmaları ve gelişiminin, doğal çevre, tarihi ve sosyal hayatı koruma, yardımcı olacak biçimde planlanması ve uygulanması gerektiğini söyleyebiliriz. Örneğin; tarihi evlere yeni kullanımlar, çiftliklere ek kullanımlar getirilebilir; terkedilmiş araziler daha iyi duruma getirilebilir ve kırsala ulaşım için yeni durumların ortaya çıkması sağlanmaktadır (Karafakı ve Yazgan 2012). Kırsal alanlarda birçok değerli yapılar restore edilerek kırsal turizmin gelişmesinde katkı sağlamaktadır.

Kırsal turizmin gelişimi tarihsel yönden bakıldığında, turistik faaliyetler ilk döneminde toplumdaki bireylerin sadece belli bir bölümüne hitap ederken, günümüzde küreselleşmenin de etkisiyle, kentte yaşayanların büyük bir kısmının çalışma koşullarının iyileşmesi, gelir düzeylerinin yükselmesi, gelişen teknoloji ile daha hızlı ulaşım ve haberleşme olanaklarının artması sonucunda birçok kitleyi ilgilendiren uluslararası bir nitelik kazanmaktadır. Sosyal hayatta yaşanan bu değişim ve gelişimin sonucu olarak ise son zamanlarda turistlerin deniz, kum, güneş odaklı turizm türlerine ilgisinin azaldığı, alternatif turizm türlerine doğru yoğunlaştığı ilerleyen bir süreç başlamaktadır. (Emiroğlu, 2013). Özellikle Covid-19 salgınıyla birlikte insanlar sosyalleşmekten çok kırsal alanlarda inzivaya çekilmeyi tercih etmektedir.

19.yy’ da kırsal turizm İngiltere’de doğaya dönüşün yaşanması ile başlamış ve daha sonra Avrupa’nın sanayileşmiş ülkelerinde çok hızlı bir şekilde yaygınlaşmıştır. Şehirlerde yaşayan halkın sosyo-ekonomik durumunun iyileşmesi, büyük şehirlerdeki hava kirliliği, stres ve gürültü gibi faktörlerin artması ile bireylerin bir çıkış yolu olarak dinlenme ve farklı etkinliklere katılarak doğaya yönelmesi kırsal turizmin hızlı bir şekilde birçok alan da yayılmasına neden olmaktadır (Uçar vd., 2010). Bu sebeple kırsal alana daha çok çalışmalar yapılarak, turist çekilerek kırsal turizm potansiyeli arttırılmaktadır.

1970’lerden sonra kırsal turizme bakış açısı biraz daha farklılaşmış ve kırsal turizme katılan turist sayısında büyük artış söz konusu olmuştur (Özkan, 2007). Kırsal turizmin gelişimi uzun bir dönemi kapsamaktadır. Genel turizmin gelişiminde etkili olan faktörlerin yanında, “kültür ve eğitim seviyesindeki artış, turizm ve çevre bilincinin gelişmesi, organik gıdalara ve sağlıklı yaşama olan ilginin artması, sürdürülebilir turizm anlayışı, doğa ile iç içe olma isteği” gibi birçok faktör bulunmaktadır (Uçar vd., 2010). Özellikle organik gıdalara artan bu taleple birlikte kırsal alanda turistlerin daldından koparıp toplayabileceği ya da topraktan alabileceği ürünler, mevcut edilerek kırsal alana turist çekilmektedir.

Şekil 4. 3' de kırsal turizmin gelişme aşaması verilmiştir.

Şekil 4.3. Kırsal Turizmin Gelişim Süreci

Kaynak: Uçar vd. (2010).

Kırsal turizm, kırsal kesimle birleşen, orijinal çevre ve tarımla iç içe, ayrıca turizm çeşitleriyle kolay bütünleşebilen bir turizm türüdür. Bundan dolayı kırsal alanlarda farklı yöresel, millet ve milletlerarası yapılan projelerle içeriği anlamca zenginleştirilerek farklı kültürleri bir araya getirerek kırsal alana bireyleri çektiği görülmektedir (Soykan 1999). Turistlerin ilgisini çekecek şekilde düzenlenmektedir.

Görüldüğü üzere kırsal turizm kültüre ve çevreyle ilişkisi birbiriyle bağdaştırılabilen özellikler taşıyarak turizm iç içe olduğu görülmektedir. Kırsal alanlarda ziyaret etmenin çoğu kırsal yörelerde bilinçli bir şekilde olmaksızın daha çok gereksiz arazileşme ve betonlaşma gibi çevresel problemler söz konusu değildir. Yılın her sezonunda yapılabilen kırsal turizm, sezona göre yoğunlaşmaya neden olmaksızın turistik baskıyı minimize ederek turistlere kolay hizmet sunulmaktadır (Soykan 2003). Sezonun bir yıla yayılmasıyla birlikte ekonomik anlamda katkı sağlanmaktadır.

Kırsal alanlarda kırsal turizm katkılarıyla büyüyen ekonomik faktörler yörenin kalkınmasını sağlayarak turistik anlamda yeni bir turizm sektörü haline gelerek bu durumun iyi değerlendirilmesi gerektiği gibi turistik kaynakların ölçülü bir şekilde kullanılması gerektiği görülmektedir. Çalışmaların hâkim olduğu ziraat etkinliklerinin

kırsal turizm bakımından uygulanmasıyla maddi kaynak sağlayan turizm çeşididir. Köy turizmi, “çiftlik turizmi” gibi isimlendirilebilen “kırsal turizm”; bireylerin dinlenmeleri esnasında sosyal, ekonomik ve psikolojik problemlerin çözümünde, turizmi deniz-kum-güneş turizminden ayırarak gelir seviyesi pek çok sektöre göre az olan tarım üreticisine gelir kazandırarak geçim seviyesinde artış kazandırmak için önemli olan bir turizm şekli olarak devamlı gelişim içermektedir. Turizmin kırsal yerlerde olması; doğal manzara, örf adet, el sanatları, yerleşimin tarihi izleri ve festival gibi eğlence aktivitesi önem arz eden unsurlar olmaktadır (Olalı ve Timur 1988). Bu gelişimin sağlanması için turist profili odaklı olması gerekmektedir.

4.1.2. Dünya’da Kırsal Turizm

Kırsal turizm birçok ülkede ekonomik ve sosyal yönden geliştirilebilmesi için bir kalkınma stratejisi olarak değerlendirilmektedir. Çünkü kırsal sanayinin küçülmesi, kırsal alandan kente göçün azalma eğiliminde bulundurması gibi birçok neden sebep olarak gösterilmektedir (Özkan 2007). Önemli stratejilerle kırsal alandan kente göç azaltılmaktadır.

Dünya’daki bazı ülkelerin kırsal turizm faaliyetleri;

Fransa: Fransa’da yazın belli bir dönem yöre halkının turistleri ağırlaması sağlanarak kırsal turizm 1951 yılında başlamıştır. Devlet desteğiyle beraber 3 temel unsur gözetilmiştir (Özkan 2007; Soykan 2000):

- ✓ Yeşil turizmin gelişmesini sağlamak,
- ✓ Yerel halka gelir sağlayarak iç göçü engellemek,
- ✓ Yörenin tarihsel mirasını restore ederek korumaktır.

Fransa’da kırsal turizm, aile boyutunda mikro işletmelerden başlayarak ulusal boyuta varan çok iyi bir yapıya sahiptir. Ülkede 50 bin kırsal konut, “94.500 kırsal otel yatağı, 30 bin misafir evi, 28 bin turizm evi, 37 bin tatil köyü, 308 bin çadır yeri,” kırsal turizme hizmet vermektedir (Aydın 2012).

Japonya: 1990 yılından itibaren Japonya’da kırsal alanda yaşama ilgi artmıştır. Japon hükümeti 1992 yılından sonra tarım ve ormancılık, çiftlik ve yeşil turizmi teşvik etmeye başlamıştır (Albayrak 2013). Bu sayede kırsal turizm potansiyeli artmaktadır.

Almanya: Kırsal turizm faaliyetleri Almanya’da 1950’lere kadar dayanmaktadır. Kırsal ve çiftlik turizmde mevsim değişkenliği Almanya için önemli bir faktörü oluşturmaktadır. Kırsal turizm yöredeki halka gelir sağlamaktadır ve kent insanlarına da kırlara olan ilgisini çekici kılmaktadır (Albayrak 2013). Böylece kırsal alana talep artmaktadır.

İspanya: 1960’lı yıllarda İspanya’da kırsal turizm fiyatı ucuz kalitesiz bir tatil çeşidi olarak görüldüğünden bu dönemde kalitesi artması için yardımlar yapılmış ve 1994 senesinde 1074 olan kırsal turizm şirketi, 2003 senesinde 6534 olmuştur (Özkan 2007).

İspanya'nın kırsal turizmin asıl önemli işlevi, o kesimdeki bireylerin gelir seviyesini yükseltmek ve natürel ortamı korumak için projelendirmeyi ve doğal ortam korumasını sağlamaktır. Burada amaç, çevreyle dengeli bir şekilde ekoloji ile iç içe kırsal turizmin gelişmesinin sağlamaktır (Soykan 2000). Böylece kırsal turizm gelişmesi sağlanmaktadır.

ABD: Günümüzde Amerikan nüfusunun %70'i kırsal turizme katılmaktadır. Ayrıca; Amerika'nın, Montana, Wyoming ve Idaho eyaletlerinde kırsal turizm hizmeti veren işletmelerin sayısı 1985 yılında 5 iken 1992 yılında 90'a ulaşmıştır (Özkan 2007).

Bulgaristan: Bulgaristan'da deniz turizmi en çok tercih edilen bir tatil türü olmuştur. Aynı zamanda yaz aylarında “dağlarda yürüyüş, bisiklet tırmanma” gibi “aktif turizm çeşitleri” de yapılmaktadır. Bulgaristan “Kırsal ve Çevresel Turizm Derneği” Ulusal Programı ile birçok dağlık alanların ve kırsal alanın ilerlemesiyle tren, köprü gibi ulaşım ağlarıyla bölgeyi daha ilgi çekici duruma getirmek istenmektedir (Morgül 2006). Kırsal alana ulaşımın çeşitlendirilmesi ile turistik talep artmaktadır.

İtalya: İtalyanlar için kırsal turizm; sessizlik, manzara güzellikleri, doğayla iç içe olmak, yeni arkadaşlıklar edinmek ve örfi geri dönüş durumu sağlamaktadır (Soykan 2000). Kırsal turizm çok eski zamanlara dayanan 1980 yılından sonra fazlasıyla bireylerin tercih ettiği, büyük kısmını yetişkinler, onların da %60'ını ailelerin oluşturduğu görülmektedir (Aydın 2012). Bu durumun sonuç olarak, İtalya'da kırsal turizm “aile ve yetişkin turizmi” diye açıklanmaktadır.

Romanya: AB 'ye katılım öncesi teşvik programları Romanya'nın kırsal turizm çalışmalarını başarmak için oldukça fayda sağlamıştır. “2500'den fazla kırsal turizm tesisi, 7500 oda mevcuttur” (Aytüre, 2013). Oldukça fazla olan bu tesisler cezbedici hale getirilerek turist profili arttırılmaktadır.

Yunanistan: Guestınn adında Fransa ve Yunanistan beraber ilk defa kırsal yerlerde bir kültürel dinlenme tesisi kurmuşlardır. Tesiste, 357 oda ve 1010 yatak olanağına sahiptir. Guestınnn tesisi samimi ortam ve bağlar düşüncesine sahiptir. Doğallığı bozmadan mimarisine önem veren ve eğlenceli bir çevresi olan bir ortam söz konusudur. (Özkan 2007).

Macaristan: Kırsal turizm Macaristan'ın ekonomik faktörleri fazlasıyla önem arz etmektedir. “Balaton gölünün” çevresinde oldukça kırsal turizm çalışmaları olarak atlı görsel şovlar sunulmaktadır. Kırsal turizme göre Macaristan yerel halkın misafirperver oluşu, kırsal kesimlerdeki “ilgi çekici geleneksel yapı, kaplıcalar, göller, ırmaklar” ilgi çekici özellikleridir (Karamehmet vd. 2016). Geleneksel yapı, görsel şovlar, göl çevresinin cezbedici hale getirilmesi kırsal turizm potansiyelini arttırmaktadır.

4.1.4. Türkiye’de Kırsal Turizm

Ülkemizde kırsal turizm denilince ilk akla gelen yayla turizmidir. “Kültür ve Turizm Bakanlığı” dünyadaki turizm tercihlerinde meydana gelen değişim ile birlikte 1990 yılında “Yayla Turizmi Projesi” başlatmış ve proje kapsamında 26 adet yayla

Toroslarda belirlenerek turizm merkezi kapsamında yer ayrılmıştır. Ayrıca Karadeniz bölgesi de bu projeye içerisindedir (Aydın, 2012).

Çeşitli bölgelerde, ilçelerde ve köylerde kırsal turizmin ilerleyebilmesi için farklı çalışmalar üretilerek uygulanmıştır. “Doğu Anadolu Turizm Gelişim Projesi, Kastamonu Azdavay’da Eko turizmin Geliştirilmesi Projesi, Manisa İli Tekelioğlu Köyü Kırsal Turizm Gelişim Projesi, Gökçeada örneği: Organik Yaşamı Adada Öğrenmek Projesi, Mumcular örneği ve Beypazarı projeleri gibi birçok örnek mevcuttur” (Ün vd., 2012). Türkiye’de kırsal turizm olgusu son zamanlarda oldukça artan cezbedici bir önem gösterildiği görülmektedir.

Kırsal turizm, ülkemizde önemi son yıllarda anlaşıldığından çoğaltılması ve geliştirilmesi için oldukça gerekli alternatif turizm çeşitlerinden biri olduğunu görülmektedir (Kodaş ve Eröz 2012).

Kırsal turizmin Türkiye turizmi için önemli ana başlıklar:

- ✓ Kırsal Turizm, yılın her zamanında yapılan bir turizm çeşididir,
- ✓ Kırsal turizm, turizmin coğrafi bakımdan bir dengelik söz konusudur,
- ✓ Kırsal turizm birçok turizm türleriyle iç içe olabilir,
- ✓ Kırsal turizmde rekreasyonel aktiviteler çok fazla olmasıyla birlikte kendine özgü oluşu dikkat çekmektedir,
- ✓ Kırsal turizmin turist profili oldukça farklıdır,
- ✓ Kırsal turizm, doğal çevrenin ve kültürel değerlerin korunup kollanmasında katkıda bulunur,
- ✓ Kırsal turizm, sürdürülebilir turizm anlayışına hizmet eder,
- ✓ Kırsal turizm ülkenin tanınmasında önemli bir unsurdur,

(Kesici 2012).

Ülkemiz bütün turizm türleri kapsamında yeterli altyapı olanaklarına sahip olması büyük şehirlerde ve ülkemizin sahil kesiminde oldukça fazla olan turizm çalışmalarının, diğer bölgelerimiz de büyüyebilmesi için kırsal turizm ve diğer pek çok turizm türlerinin gelişmesiyle mümkün olmaktadır (Gülbahar, 2009). Bu turizm türlerinin geliştirilmesi için projelerle desteklenmesi gerekmektedir.

Turizm artık genel olarak ülkemizde her kesimin bildiği bir alan haline geldiğinden büyük kentlerin çevresindeki kırsal köyler, kasabalar, antik kentler yanındaki yerleşimler turizmi tanıma konusunda yabancı değiller. Bazı kırsal yemek yerleri, sergiler, çiftlikler, turist odaklı ve günü birlik geziciler için ziyaret haline gelmiştir. Teknolojinin de gelişmesiyle birlikte bu bazı seyahat düzenleyicileri tarafından bu kırsal alanlara geziler düzenlenmektedir. Bazı köylerde “Şirince köyü” kültür mirası olan yapılarda konaklama gerçekleştirilmektedir (Soykan 2001). Nevşehir /Göreme-Kapadokya peri bacaları gibi kültürel tarih kokan mirasımızın oldukça turist çeken konaklamaları mevcuttur.

Kırsal alanların son dönemlerde kullanımı oldukça turizm açısından yaygınlık kazanmıştır. Köylerimizin kırsal turizm potansiyelinin yüksek olduğu bilinmektedir.

Kırsal potansiyel kavramı; kırsal kültür ve peyzaj açısından farklı özellikleri olan coğrafi alanlarımızdan başlanıp köylere kadar ayrıntıyla saptanması oldukça zordur. Çünkü potansiyel uygunluğuna bakma sadece kırsal turizme bir yerin uygunluğuna bakılmaktan ziyade fazlasıyla faktörün bir araya gelmesiyle karmaşık bir çalışma söz konusu olmaktadır (Observatoire Europeen Leader 1997).

Ülkemizde kırsal turizmin ilerlemesi söz konusudur. Ülkemiz iktisadi anlamda getirilerin ne gibi olacağı saptanmalıdır. Çünkü kırsal turizm, kadının istihdamı, bireylerin girişimcilik ruhuyla hareket etmesinin sağlanması, yerel düzeyde gelir girdisi ve dinamizm oluşturulması, ekonomik canlanmanın sağlanması, bölge ve ülke seviyesinde kırsal alanda kalkınmaya verilen destek vermesinden dolayı, güç unsuru olmaktadır (Soykan 2002). Kırsal turizme verilen önemin daha çok desteklenmesi gerekmektedir.

Bu turizm türünün çalışmalarına ülkemiz tarafından bakıldığında, çoğunlukla doğa turları ve sporlarını içeren doğal aktiviteleri, kırsal çeşitli aktiviteler, kırsal yerlerde günlük ziyaretler ve yeme, içme faaliyetleri söz konusudur. Kırsal turizm kalabalık şehirlerin çevresinde, turistik alanlarda, tarihi ve kültürel doğal cezbedici özelliklere olan alanlarda, tarihi antik şehirlerin çevresinde ilerleme kaydedildiği görülmektedir (Özkan 2007).

Ülkemize birkaç defa gelmiş turistler büyüyen alternatif turizmi türlerini tercih etmiş, ilk defa gelen yabancı turistler ise alışık olduğu alanlara misafirlik etmekte ve hoşnutla ayrıldıktan sonra bir daha gelmek istedikleri zaman ise alternatif turizmi seçmektedirler (Çetinel 2005). Alternatif turizm türlerine olan ilginin arttığı görülmektedir.

Ülkemizde turizm sektörünün ilerletilmesi ve geliştirilebilmesi birçok türleri için dağlık yerlerden faydalanma mecburiyeti olmuştur. Zamanla tutulan dağlık yerlere önem artmaktadır. Temiz hava, cezbedici manzara, natürel hayat, bölgesel kültür, doğayla uyum, doğanın içinde olma ve doğa sporları vb. gibi faktörler dağlık yerleri cezbedici yapmaktadır (Duran 2012). Bu alanlara artan talepten dolayı kırsal alanlarda projelerle desteklenmektedir.

Ülkemizin kırsal turizmde ilgiyi yükseltmek için, yeme-içme kültürünü, kırsal turizmle birlikte farklı kırsal turizm türleriyle bütünleşerek kullanılabilir. Turistler misafir edildiği yerlerde benzersiz bir yemek kültürünü tatmak isteyerek, kırsal alanlardaki pazarlar, yerel peynir, zeytinyağı ve mantar üreticileri gibi arıcılık ve üzüm olan yerlerde yeme-içme aktiviteleri ve birçoğu kırsal alanların bireye özgü yemek kültürü vb. gibi eşsiz özelliklerin ülkemizde kırsal turizm faaliyetlerine fayda sağlamaktadır (Kesici 2012). Hem yemek kültürümüzü tanıtmakla hem de kırsal doğayla iç içe olmak kırsal turizm açısından önemlidir.

Yöresel doğal özellikler uygulanarak, el işçiliğiyle üretilen ürünler turistlerin yöreye talep ve ilgilerini yükseltmektir (Bozok vd. 2014). Kırsal alanlarda panayır, festivaller düzenlenerek yöreye ait üretilen ürünler tanıtılarak kırsal potansiyel artırılmaktadır.

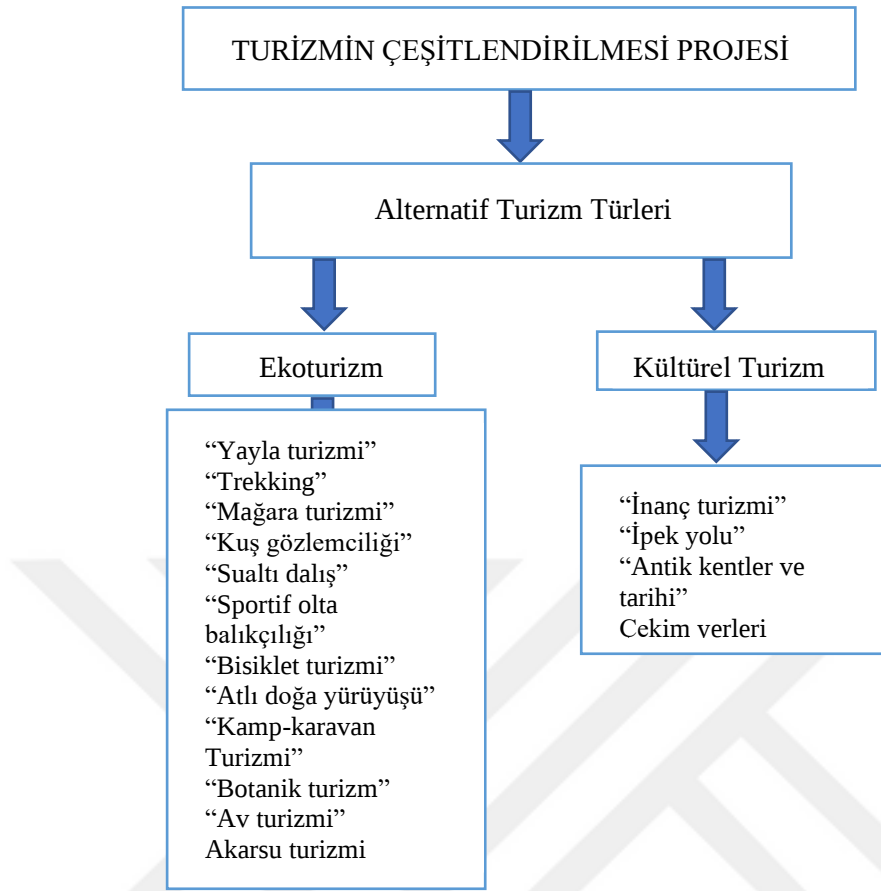
Yaylaların bol olduğu yerlerden biri olan Doğu Anadolu Bölgesinin çok önemli kentlerinden olan Erzurum olmak üzere Palandöken Dağları, Tortum Şelalesi, Uzundere Dinlenme Vadileri, Rize Kaçkar Dağları ve Artvin ve çevresi kırsal turizm itibariyle epey önemlidir. Türkiye'nin başka kesimlerinde özellikler; Türk geleneklerinin aksettirildiği geleneksel el sanatları, Anadolu folkloru, kültürel köy düğünleri, kültürel sporları natürel florası, benzersiz doğal görünümü olan yaylaları ve ormanları kırsal kesimin bünyesini meydana getirmektedir (Çeken vd. 2007). Belli bölgelerde kırsal turizm için elverişli alanlar olduğu görülmektedir.

Ülkemizde kırsal turizmin bütünleyicisi olan bağ turizmini ilerletmek için ziyaret eden yabancı turistlerin istek ve heveslerini cezbedecek aktiviteler düzenlenebilir. Turistlere üzüm hasadı tadımı yaptırılarak o bölgeye has üzümlerden şarapları tattırmak ve kendi elleriyle yaptırmak, şarap tesislerini ziyaret ettirilerek bilgi vermek, kesimin tanınması için festivaller düzenlenerek, bağ turizminin ilerlemesi ülkemiz açısından ekonomik anlamda önem arz etmektedir. Türkiye'de kırsal turizm açısından önemli destinasyonlar başlıca; "İzmir/Şirince, Çanakkale/Bozcaada, Foça, Nevşehir/Kapadokya, Çeşme (Alaçatı), Tekirdağ/Şarköy, Mürefte, Denizli/Pamukkale, Balıkesir/Avşa, Bursa/İznik" kırsal turizm açısından potansiyeli önemli ve ülkemizde turizmin ilerlemesine yardımcı sağlayabilir alanlardır (Türkben vd. 2012). Bu bölgelere has ürünler belirlenerek turistlerin ilgi noktası haline getirilmektedir.

4.1.4. Turizm Türleri

Kırsal alanlar, turizm çeşitleri içinde sadece kırsal turizm ilerlemesine uygun bölgeler değil, aynı vakitte bu ortamı paylaşan birçok turizm çeşidinin de yeri sayılırlar. "Kamp-karavan turizmi, yeşil turizm, eko turizm, mağara turizmi, akarsu turizmi, dağ turizmi, yayla turizmi, kış sporları turizmi, av turizmi vb." gibi doğrudan doğaya dayalı olarak yapılan turizm çeşitleri veya turistik etkinlikler bunlara misal oluşturmaktadır (Soykan 1999). Böylece bir arada birçok turizm türleri uygulanmaktadır.

Kırsal turizm kırsal alanlarda uygulanan bir turizm türüdür. Ülkemizin iklim, bitki örtüsü ve yer şekillerinin bölgelere göre farklılığı, kırsal alanlarda kırsal turizm dışında farklı turizm türlerinin uygulanmasına da olanak sağlamaktadır (Torun 2015). Ülkemizde bölgelere göre kırsal turizm olgusu değişkenlik göstermektedir. Bu turizm türleri aşağıda yer verilmiştir.

Şekil 4.4. Turizmin Çeşitlendirilmesi Projesi

Kaynak: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın turizmin çeşitlendirilmesi projesi

Şekil 4.4'te görüldüğü üzere, "T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nca" sınıflandırılan "Turizm Çeşitlendirilmesi Projesi" kapsamında ise, alternatif turizm türleri, "eko turizm" ve "kültürel turizm" başlığı altında çeşitli dallara ayrılarak gruplandırılmıştır. Eko turizm başlığı altında yer alan faaliyetler, geliştirilmesi Türkiye açısından önem gösteren faaliyetler arasında yer almaktadır. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın yayınlanan "2023 Turizm Stratejisi" kitapçığında hedef gösterilen farklı turizm çeşitleri belirtilmiş, alternatif turizmde öncelikli olarak "termal turizm, sağlık turizmi, golf turizmi, kış turizmi, deniz turizmi, eko turizm ve yayla turizmi, kongre, fuar turizmi" gibi turizm çeşitlerinin geliştirilmesi amaçlanmıştır (Anonim 2007). Ancak bu ayırmda eko turizm başlığı altında kırsal turizm faaliyetine yer verilmemesi, Bakanlığın turizmin çeşitlendirilmesi projesinde bir eksiklik olarak görülmektedir.

4.1.4.1. Eko Turizm

Eko turizm genellikle sürdürülebilirlik kelimesiyle gündeme gelmiştir. Eko turizm sosyal, ekonomik ve çevresel bileşenlerin tamamıdır (Ahipaşaoğlu ve Çeltek 2006).

Eko turizm tanımlarının çoğunlukla dört öğeye sahip olduğu görülmektedir. Bunlar; doğal çevre, ekolojik ve kültürel sürdürülebilirlik, yerel seviyedeki ekonomik

yarar ve eğitim olduğu görülmektedir (Kaypak 2012). Bu türlerin, sürdürülebilir olması önem arz etmektedir.

Eko turizmin temel özelliklerini aşağıdaki gibi sıralanabilir;

- ✓ Yerel halkın refahını gözetir,
- ✓ Biyolojik çeşitliliğin korunmasına katkıda bulunur,
- ✓ Turistlerin ve yerel halkın çevre koruma konusunda bilinçlendirilmesini sağlar,
- ✓ Küçük ölçekli işletmeler tarafından küçük turist gruplarına hizmet verilmesi şeklinde ortaya çıkar,
- ✓ Geri dönüşü olmayan kaynakların en düşük düzeyde tüketilmesine olanak sağlar,
- ✓ Turizm yönetimine yerel seviyede katılım sağlanarak iş imkanlarının yerel halkın yararına olmasına yol açar (Kahraman ve Türkay 2012).

Doğaya dayanan turizm ile ivme kazanan eko turizm, sürdürülebilir turizmin bir türü olduğu kabul edilebilmektedir. Doğada el değmemiş yapılan turizm çeşitlerinin hepsi eko turizmin kapsamı içerisinde (Kaypak 2012).

4.1.4.2. Çiftlik Turizmi

Çiftlik turizmi bireylerin ikamet ettikleri sosyal ihtiyaçlarını karşıladığı yerlerin dışında, bir çiftliğe giderek günübirlik veya birkaç günlük konaklamalarda, tarım ve hayvancılık ile ilgili faaliyetlere katılmalarıyla oluşan bir turizm türüdür (Torun 2015). Bu tür alanların geliştirilmesi çiftlik turizmi için önem arz etmektedir.

Çiftlik turizmi ülkemizde eko turizm kapsamında teşvik gördüğünden tatil çiftliklerinin sayısında da bir artış söz konusu olmaktadır (Morgül 2006). Bu artış ile kırsal turizm potansiyeli artmaktadır.

Çiftlik turizmi yapılan tatil çiftlikleri; özel mülki çiftlikler, tarımsal çiftlikler, tarihi anlamda dokusu olan yöresel çiftlikler gibi çeşitlere ayrılmaktadır (Hussein Saç 2008). Çiftlik turizminin çeşitleri olduğu görülmektedir.

Antalya’da faaliyete geçen Naturland tatil çiftliği olarak en güzel örneklerden biridir. “Doğal ortamda yiyeceklerin bulunduğu, hayvanlarla iç içe sağlıklı yaşam ortamı oluşturmaları” ve insanların giderek doğal ortamlarda bulunma arzusu bu turizm türünün gelişeceğinin göstergesidir (Ahipaşaoğlu ve Çeltek, 2006). Böylece kırsal turizm türlerinden çiftlik turizminin talep artmaktadır.

4.1.4.3. Yayla Turizmi

Yayla turizmi; bireylerin yaylalara giderek festivaller, panayırılar dağda yapılan sporlar ve bazı çalışmalara katılmaları natürel olan yayla hayatını ilerletme gibi faaliyet unsurlarını oluşturmaktadır. Yayla turizmi; doğada yürüyüş, av faaliyetleri, bisiklet ile yapılan turlar, at binme aktivitesi, bitki inceleme vs. gibi turizm faaliyeti olması gereken etkinlikler ilerleyen her süre çoğalmaktadır. 1990 senesinde Turizm Bakanlığı

tarafından yaylaların yayla turizmine yarar sağlamak amacıyla dahil edilmiştir. “Yayla Turizmi Projesi” ile yaylaların el değmemiş güzellikleri, bilinçli kullanımı, himaye altına alınması turizm için kullanılması amaçlanmaktadır (Uçar 2010). Yaylalar ülkemizde kırsal alan açısından oldukça önemli olduğu görülmektedir.

Kültür ve Turizm Bakanlığının kaynaklarına bakıldığında yayla turizm bölgeleri tercihindeki öğeler;

- ✓ Alanların turistik anlamda kaynak faktörünün çokluğu,
- ✓ Kendine has mimari üstünlüğünün olması,
- ✓ Kent merkezine kolay şekilde ulaşımın sağlanması,
- ✓ Yerel halkın sosyal sistemin turizme yakın olması,
- ✓ Etkinlikler ekonomik olarak devam ettirebilmesi,
- ✓ Farklı turizm çeşitleri ile entegrasyonunun sağlanabilir olmasıdır.

4.1.4.4. Av Turizmi

Ekonomik anlamda birçok katkı sağlayan av turizmi; avcıların, ikamet ettikleri yerden başka yerlere giderek hem avlanmak hem dinlenmek amacıyla yaptıkları bir turizm çeşididir (Şafak 2003).

Av turizminin bilinçli bir şekilde yapılması gerekmektedir. Eğer bilinçsizce yapılan bir avlanma söz konusu olursa av hayvanlarının nesillerinde tükenme söz konusu olabilir (Albayrak 2013). Bu durum kontrollü bir şekilde düzenlenmektedir.

Av turizmi belirli eğitimlerle bilinçli bir şekilde doğanın yaşam koşullarına zarar vermeden olgunluğuna ulaşmış hayvanların avlanmasıdır. Bazı durumlarda önceden avlanılacak hayvan üretilip doğaya salınarak av turizmi bu şekilde hayvanlarla yapılmaktadır (Kozak vd. 2014).

1977 yılında ülkemizde yaban domuzu avı ile ilk kez av turizmi ile başlamıştır. Avcılar için ülkemizde 1981 senesinde turizme açılmıştır. Yabankeçisi Antalya-Düzlerçamında korunmaya alınmıştır. Yerli turiste yabandomuzu haricinde kalan Geyik alageyik ayı çakal vaşak karaca vb. gibi hayvanların avlanılmasına izin verilmiştir. Yabancı turistlere ise kurt yaban domuzu yaban keçisi gibi avlanma gezileri yapılmaktadır (Duran 2012). Bu etkinliklerle kırsal alanlarda artış sağlanmaktadır.

4.1.4.5. Mağara Turizmi

Mağaraların cezbedici oluşu, kültür bakımından sahip olduğu değerler, sportif amaçlarla tercih edilmesi turizme ekonomik kalkınma sağlamak amacıyla mağara turizmini meydana getirmektedir (Doğaner 2001). Bu yüzden mağaralar kırsal turizm açısından oldukça önemlidir.

Mağaralara olan ilgi 1980’li yıllara uzanmaktadır. Bu turizm 1980’li yılların başında özgürce seyahat için, macera arayan genç nüfusun oluşmasıyla birlikte gündem olmaktadır (Erdoğan 2003). Mağara turizminin gençler açısından talep edildiği görülmektedir.

Mağara turizmi turistlere mağara ortamında bulunan çok az canlı türünü keşfetme izleme imkânı sunmaktadır (Kozak ve Bahçe 2009). Böylece mağara turizmi ilgi çekici hale gelmektedir.

Ülkemizim birçok bölgesinde mağaralarda zenginlik ve çeşitlilik olması turizm açısından büyük bir potansiyel oluşturmaktadır. Ülkemizde turizm amaçlı 33 tane mağara bulunmakta olup dünya sıralamasında 10. Sırada yer almaktadır. Turizm türlerinin geliştirilmesiyle yapılan çalışmalarda turizm talebinde artış gözlenmektedir (Arpacı vd. 2012). Mağara turizmine elverişli olan yerlerde gerekli faaliyetlerin gösterilmesi gerekmektedir.

4.1.4.6. Akarsu-Rafting Turizmi

Akarsu-rafting turizmi akarsularda olan sportif faaliyetlerle yapılan turizm demektir. Akarsularda uygulanan akarsu rafting turizmi bağlamında yapılabilen; kano, rafting akarsu kayağı vb. spor çeşitlerinden oluşmaktadır. Aralarında en cezbedici olan rafting olmaktadır (Kozak ve Bahçe 2009). Akarsularda sportif faaliyetlerin yapılabilceği alanlarda tanıtım ve pazarlama yapılmaktadır

Akarsu-rafting turizmi kırsal yerlerde yapılabilen turizm türlerinden biri olup doğal alanların güzelliklerini bozmadan uygulanmaktadır (Tunç ve Saç 1998). Doğal dokunun tahribi söz konusu olmamaktadır.

Türkiye’de pek çok akarsu vardır ve birçoğu akarsu aktivitelere elverişlidir. Çoruh nehri bu akarsuların arasında en önemlisidir. Bu nehir dünyanın en hızlı akma özelliği ile Dünya da ün kazanmıştır. Artvin 4. Dünya Akarsu şampiyonasına ev sahipliği yapmış ve 28 ülkeden 300 sporcu, katıldığı bir şampiyona olmuştur (Anonim 2013a). Bu aktiviteler ülkemizde çoğaltılarak daha yaygın hale getirilmesi gerekmektedir.

4.1.4.7. Kuş Gözlemciliği Turizmi

Doğayı kuşların gözünden tanımayı ve görmeyi sağlayan bir gözlem sporudur. Bozkırlar, ormanlar, parklar, dağlar, göller, sulak alanlar gibi hemen hemen her yerde gözlemlenebilir olması gözlemin kuşların doğal ortamında gerçekleştirilebilir olması bu turizm türünü oluşturmaktadır (Şekercioğlu 2002).

Kuş gözlemciliği genellikle doğaya saygı duyan doğayı seven, eğitilmiş ve gelir düzeyi yüksek olan kişilerle yapılan bir turizm şeklidir. Hem boş zamanların hobisi olmakla birlikte profesyonel bir uzmanlık alanı da olmaktadır (Uçkun ve Çeltek 2004). Bilen kişiler tarafından yapılması gerekmektedir.

Kuş gözlemciliği, gözlem uygulayanlarda rahatlama, doğa ile iç içe olmalarını ve eğitim deneyimi imkânı sağlayan bir çalışmadır (Kozak ve Bahçe 2009). Doğa ile iç içe bir eğitim imkânı sunmaktadır.

Ülkemizde göç yolları üzerinde bulunan sulak yerler kuş gözlemciliği ile özel bir değere sahiptir. Özel olan bazı sulak yerlerde kuş gözlem yerleri ve kuş gözlemevleri

inşası ile kuş gözlemciliğinin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Genellikle ülkemizde ilkbahar ve sonbaharda kuş göçlerinin göç güzergahları; Çanakkale, Doğu Akdeniz, İstanbul ve Kuzeydoğu Anadolu bölgeleridir (Türksoy ve Yürük 2008). Bu bölgelerde kuş gözlemciliği turizminin çeşitli projelerle geliştirilmesi gerekmektedir.

4.1.4.8. Kamp-Karavan Turizmi

“Kamp-Karavan Turizmi, insanların farklı yerler görüp, tanımları için ve kendi ihtiyaçlarını; ulaşım, konaklama, yemek yeme, içme vb. gibi karşıladıkları bir turizm türüdür” (Usta 2002). Covid-19 salgınıyla beraber bireylerin kendini koruyabilmesi için otellerden çok karavan turizmine ilgi artmaktadır.

Karavan turizminin en önemli unsuru, yolculuğun karavan ile yapılmasıdır. Karavanın kişilerin yolculukları süresince yeme içme ve dinlenme gibi gereksinimlerini karşılamak üzere eve benzer şekilde yapılmıştır. Karavanlar içerisinde olanlara istedikleri yerde durabilmelerine imkân sağlasa da yine de karavanların konaklama ve bireylerin gereksinimlerinin bir kısmını karşılayabilmek amacıyla temel ihtiyaçları karşılayacak şekilde hazırlanması, özel alanların olması gerekir. Bu özel alanlara da kamp denilir ve bu yüzden bahsedilen iki kelime genellikle birlikte kullanılır (Şenol 2008). Kamp-karavan turizmi doğal alanların oldukça fazla olduğu yerlerde yapılmaktadır.

Uluslararası Kampçılık ve Karavancılık Federasyonu’nun (FICC) raporuna göre Türkiye içerisinde kamping için çok kıymetli mekanlar vardır. Ülkemizde beş bölgeye ayrılan toplam 300’e yakın kamp alanı vardır. Bunlardan 100’e yakını karavan konaklamaları için uygundur. Ayrıca ülkemizdeki kamp alanları genellikle dağınık özelliklere sahiptir ve ilk olarak Güney Ege sahilleri olmak üzere geniş bir coğrafi alana yayılmaktadır (Şenol 2008). Ülkemizde bu bölgelerin gelişmesi için kırsal turizm ile birlikte turistik talep yoğunluğu sağlanmaktadır.

4.1.4.9. Kültür Turizmi

Sosyo-kültürel değerlerin ve doğal çevresel özelliklerin korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanmasında en etken araç turizmdir. Kültür, doğal tarihi ve kültürel varlıklar, sanat eserleri, sosyo- ekonomik olgular turistik bir ürün biçiminde gezginlerin hizmetine sunulan bir turizm anlayışı olmaktadır (Uygur ve Baykan 2007). Bu yüzden hem kendi bölgemizde kültürü turistlere tanıtmaya imkânı sunar.

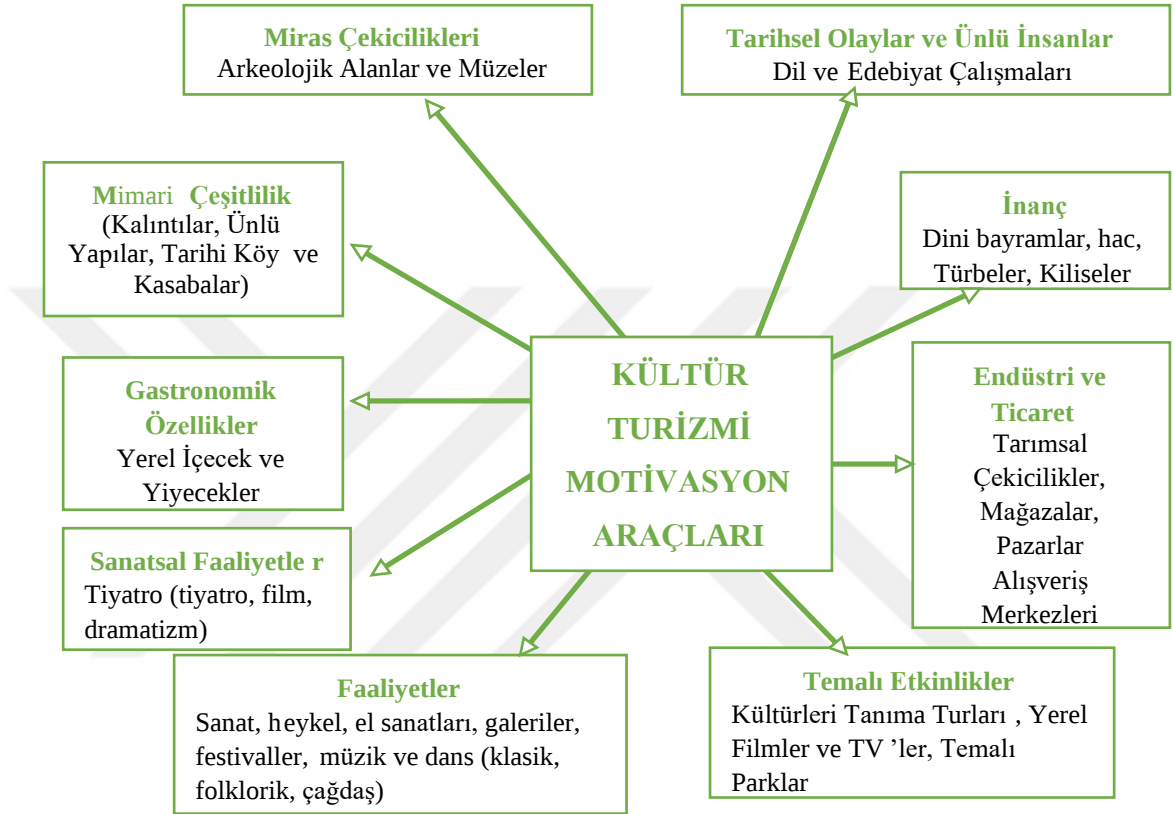
Kültür turizmi, “bir bölgede yaşayan bir insan grubuna özgü somut ve soyut özelliklerinin, ziyaretçinin ilgi ve amacına göre gerçek ortamında deneyimlenmesi için yapılan seyahat” olarak tanımlanmaktadır (Bahçe 2009).

Kültür turizmi, önemli gelir sağlayıcı olduğu gibi aynı zamanda kültürel değerleri de korumaktadır (Arınç 2002; Kızıllırmak ve Kurtuldu 2005). Geleneksel değerlerimiz açısından önemli bir turizm türü olmaktadır.

Kültür turizmi, sanatsal yerlerde, müzelerde, tarihsel alanlarda ve konaklanabilen yerlerde yeni çalışma alanlarının oluşmasına ve iktisadi seviyenin

yükselmesine sebep olarak farklı sektörleri etkileyerek turizm eylemleri tüm seneye yayılmaktadır (Öztürk ve Yazıcıoğlu 2002). Kırsal turizmin bir sene uygulanabilirliği açısından önemli bir turizm türü olmaktadır.

Kültür turizmine katılımda etkili olan motivasyon araçları bir bütün halinde aşağıda gösterilmiştir.

Şekil 4.5. Kültür Turizm Motivasyon Araçları
Kaynak: (Richards G. 1996)

4.1.4.10. Antalya’ da Turizm

Türkiye’de hem dış turizmin hem iç turizmin en çok yöneldiği alan kıyılardır. Bu alanlar içerisinde Antalya, özellikle yabancı turistlerin tercih ettiği il olmaktadır (Özgüç 2007). Kıyılardaki turist profilini kırsal alana çekmek gerekmektedir.

Antalya’ya olan turist profilinin bu kadar fazla olmasında; doğal güzellikleri, tarihi turistik çekicilikleri, temiz kumsalları, orman örtüsünün kıyıya denk uzanması gibi faktörler olmaktadır (Doğanay ve Zaman 2013). Antalya’nın coğrafi konumu sebebiyle ilgi çekici olmaktadır.

Antalya ilinin ülkemiz açısından turizm potansiyeli ekonomik anlamda büyük öneme sahiptir. Global ölçekte büyüyen turizm pazarından en yüksek payı almak için kentsel/ülkesel rekabetin giderek çoğaldığı dikkate alındığında ilin önemi daha çok anlaşılmaktadır. Antalya ili, turistlerin gelir düzeylerine (sosyal, lüks turizm), yaş gruplarına (gençlik, orta yaş, üçüncü yaş turizmi) ve fert sayısına (bireysel, kitle, grup turizmi) göre çok çeşitli turizm olanakları oluşturmaktadır. Amaçlarına göre; sağlık, inanç, kongre, mağara, dağ, kış av, yayla turizmi vb. şekilde sınıflandırılan turizm türleri Antalya’da yapılabilmektedir (Sarı 2008). Antalya’da kırsal turizm açısından alternatif turizm türlerinin çeşitliliği söz konusu olmaktadır.

Antalya ilinin en önemli doğal çekiciliklerini; mağaralar plajlar milli parklar, şelaleler, orman alanları, yaylalar, göller, dağlık alanlar oluşturmaktadır. Güneş, deniz ve doğanın uyum içerisinde bulunduğu plajlar en çekici özelliğini oluşturmaktadır. Konyaaltı, Lara, Kleopatra, Kundu, Belek, ilin en önemli plajları olanlarıdır. Tekirova, Kemer, Finike, Kumluca, Kaş ve Demre kıyılarında iyi olanaklı doğal plajlar bulunmaktadır. Antalya ilinde karstik yerlerin fazla yer kaplamasından dolayı mağaralar vardır ve bu mağaraların bazıları turizme açık olup bazı mağaralar ise hala açılmaya beklemektedir. “Karain, Dim, Beldibi, Damlataş, Kocain” mağaraları içerisinde en iyi olanlarıdır. Antalya ili; arkeolojik, tarihi ve geleneksel değerleri, jeolojik, karstik ve yer şekilleri biyolojik çeşitliliği ve bitki örtüsü farklı özelliklere sahip sulak alanlarıyla milli parkların fazla olduğu bir konumda bulunmaktadır (Zaman 2007). Antalya ilinin var olan değerli alanları kırsal turizm faaliyetleriyle değerlendirilmesi gerekmektedir.

Antalya’daki; “Beydağları Sahil Milli Parkı, Köprülü Kanyon Milli Parkı, Termessos Milli Parkı ve Altınbeşik Mağarası Milli Parkı” bu bölgeye gelen yerli ve yabancı turistler için alternatif turizm mekânlarını oluşturmaktadır. Toros dağları yayla turizmiyle fazla olanakları vardır. Antalya’nın sıcağından kaçmak isteyenler nisan-ekim ayları aralığında genelde yaylaları tercih etmektedirler. Gölleri, manzaraları ve eşsiz güzellikleriyle pek çok kendisine çeken unsurları vardır. Eskiden kalma geleneksel yaylacılık çalışmalarından ziyade yaylalar, günümüzde bireylerin kendilerini dinlendirme tatil yapma gibi işlevsel farklı bir değişime uğrayıp nitelik kazanarak turizm pazarında değerli hale gelmektedir (Zaman 2007). Bu sebeple kırsal alanlarda yayla turizmi geliştirilmektedir.

Rekreasyonel faaliyetlerin yoğun olarak yapıldığı yaylalar; “Saklıkent Yaylası, Ördübek Yaylası, Ovacık Yaylası, Üçoluk Yaylası, Pişer Yaylası, Dereköy Yaylası, İbradı ve Manavgat yaylarıdır”. Çalışma alanındaki diğer önemli alternatif turizm

mekânları ise; “Saklıkent ve Tahtalı dağı Kayak Merkezi, Düden ve Manavgat Şelaleleridir” (Kervankıran ve Bulut 2002).

Antalya’da turist sayısının yıldan yıla rekor kırdığı bir şehir olduğu görülmektedir. Antalya Valiliğinden alınan bilgiye göre, Ocak-Kasım 2019 yılı döneminde Antalya’yı ziyaret eden turist sayısı 15 milyon 37 bin 331 olarak gerçekleşmiştir.

Görüldüğü üzere Antalya ili kırsal yerleşmeleri, fiziki, beşerî ve ekonomik coğrafya özellikleri ile zengin kırsal turizm çekiciliklerine sahip olmaktadır (Sarı 2008). Bu yüzden Antalya ili kırsal turizm açısından önem arz etmektedir.

4.1.4.11. Antalya Kaş İlçesi Özellikleri

Kaş ilçesinin, Antalya ili merkeze mesafesi 187 km yüzölçümü 2.231 km²'dir. Sınırı Batısında eşen çayı ve Muğla Seydikemer ilçesinden ayrılır. Doğusunda Demre ilçesi kuzeyinde elmalı ilçesine komşudur. 2.100 m uzaklıkta Yunanistan’a çok yakın Meis Adası bulunmaktadır. Ayrıca Kaş’ın sahil uzantısı 70 km civarındadır (Anonim 2021).

Kaş’ın Akdeniz mevsimine hâkim olmasıyla yazın oldukça sıcak ve kurak, kışın serin ve yağış hakimdir. Akdeniz iklimi deniz seviyesinden 700 m yüksekliğe kadar hakimdir. Daha yüksek kesimlerde ise karasallık etkisinde olmaktadır. Ayrıca nem oranı en az seviye de olan Kaş sahili yazın Akdeniz sahillerinin en serin yeridir (Anonim 2021). Antalya’nın sıcağından kaçmak isteyenler Kaş ilçesini ziyaret etmektedir.

Kaş, Antalya’nın etkisi altında kalmaktadır. Kaş ilçesi genel olarak mal ve hizmet maksimum çıktı açısından Antalya merkezinin etkisi altındadır. Antalya ili giderek gelişen sağlık, eğitim faaliyetleri ile birçok çevresindeki komşu illeri (Burdur, Isparta) etkisi altına almaktadır (Anonim 2021). Antalya merkezinin etkisi altında olan Kaş ilçesi, daha çok sağlık, eğitim alanında gelişmesi gerekmektedir.

Antalya turizm sektörü açısından oldukça fazla bir turist profiline sahip, önemli bir ildir. Kaş ilçesi turizm sektöründe kendini geliştirebilmesi için Antalya’nın etkisi altındadır. Aynı şekilde Fethiye elmalı Finike Demre ile toplumsal iktisadi etkileşimdedirler (Akman 2007). Kaş ilçesi Antalya ilinin etkisi altında kalmayıp kendine özgü faaliyetlerle gelişmektedir.

Akdeniz bölgesi iklim ve mevsimin elverişiyle özellikle seracılıkta en yüksek üretim alanlarından biridir. 2018 yılında Antalya 2.410 bin ton domates üretim ile birinci sırada yer almıştır (Anonim 2020c).

Kaş ilçesi Kınık mahallesinde daha çok domates üretimi yapılmaktadır. İhracatı yapılan domates üretiminin Kaş ilçesinin gelişmesine ve ekonomik olarak yörenin kalkınmasına katkısı söz konusudur.

Kaş ilçesine dağlık yamaçlardan gidilmesi ve engebeli olması ulaşımı zorlaştırmaktadır. Bu durum ekonomik anlamda gelişimi etkilemektedir. Ayrıca yıldan yıla dış ve iç turizmin fazla olması Kaş ilçesinin gelişmesine büyük olanak

sağlamaktadır. Ama havalimanı olmaması ilçenin en büyük sorunudur. Ayrıca ilçede otopark sorunu fazlalısıyla yaşanıp trafikte büyük bir karmaşaya sebep olmaktadır. Kaş halkı, yaz aylarında daha çok turizm amaçlı pansiyon, otel ve motel işletmeciliği yaparak geçimini sağlamaktadır.

İlçe halkının çoğunun yaylalarda topraklar mevcuttur. Ova ve yaylalarda yurdumuzun önemli sebze, meyve ve çiçek üretimi yapılmaktadır. Kış aylarında da üretim seralarda yapılarak hem iç pazara hem de dış pazara sunulmaktadır. Yine yüksek ve dağlık yerlerde elma üretiminde önemli bir tarım girdisidir. Aynı zamanda balıkçılık da önde gelen geçim kaynaklarıdır (Anonim 2021). Kaş ilçesinin tarımsal anlamda çeşitliliğe sahip olduğu görülmektedir.

4.1.4.12. Antalya Kaş İlçesi Kırsal Turizm Potansiyeli

Kaş ilçesi kırsal turizm potansiyeli değerlendirildiğinde;

Antalya/Elmalı ilçesine giderken Kaş ilçesine 60 km uzaklığında Gömbe yaylası bulunur. Ağaçlarla kaplı yollar o kadar yüksek ve güzeldir ki sanki köyleri tepeden izler görüntüsü vardır. Buz gibi sularıya, elma bahçeleriyle meşhur yayladır. 3024m olan bu yörenin en yüksek dağı olan Akdağ; eteklerinde bulunan Yeşil göl ve Uçarsu şalesi, Antalya'nın sıcığından uzaklaşmak için, doğa ile iç içe sakin ve sessiz bir doğa yürüyüşü için güzel bir yer olmaktadır (Akman 2007). Yeşil göl ve Uçarsu şalesinin olduğu alanlar geliştirilerek turistler için cezbedici hale getirilebilir.

Bezirgân Yaylası önemli bir yayla köyüdür. Yürüme mesafesinde olan Pirha Antik Kenti'ne köyden 20 dakikada ulaşılır. Denizden 850 m yüksekte kurulan bu köy kaya mezarı fazla ve yönü denize doğrudur. Bezirgân köyünde bulunan Likya mezarlarından esinlenerek yaklaşık 350 yıl önce yapılan tahıl ambarları halen bölge halkı tarafından depo olarak kullanılmaktadır. Yan yana dizili ve birer mezarı andıran 125 ambar, farklı mimari yapısı ve ahşap dokusuyla turizme hizmet vermektedir (Anonim 2012). Önemli kültürel değerlere sahip Bezirgan yaylası belirli projeler ile alternatif turizm türlerinden biri olan kültür turizmi baz alınarak geliştirilmesi gerekmektedir.

Güvercinlik Mağarası, Antalya Kaş ilçesinde bulunmaktadır. İnce Burun sınırlarında bulunan mağara Kalkan'a yaklaşık olarak 2 kilometre uzaklıkta yer alıyor. Mağara adını çevresinde bulunan yüzlerce yabani güvercinden alıyor. Mağaranın içindeki yer altı deresi ise denize akıyor. Mağara 85 metre uzunluğa ve 55 metre derinliğe sahip. Mağaranın 35 derecelik bir eğimi var ve 160 metrekaare salonu bulunuyor. Sonunda ise 13 metre bir şaftı mevcut olduğundan mağara loş bir havaya sahip ve burada çadır kampı ve piknik yapılmaktadır (Anonim 2021a). Güvercinlik mağarasında, yabani güvercinlerin bulunduğundan kuş gözlemciliği ve mağara turizmine katkı sağlamaktadır.

Mavi mağara Kaş ve Kalkan ilçelerine çok yakın uzaklıktadır. Mavi mağara Jeolog Dr. Timuçin Aygen 1972 yılında keşfetmiştir. Uzunluğu 50 m, genişliği 40 m ve 15 m yüksekliğindedir. Birçok odası ve kanalı olan büyük bir mağaradır. İki tarafa iç ve dış kısım olarak ayrılan bu mağara, adını dış tarafından denizden içeri giren mavi ışıktan almaktadır. İç tarafın tamamı karanlık olup hava boşluğundan çıkılabilir. Hem iç ve dış tarafında mercan ve canlı türleri vardır. İç bölümlerde dönemsel karides sürüleri görülebilir. Ayrıca dalış tutkunları için derinlik ve yapısıyla imkân sağlamaktadır (Anonim 2012). Alternatif turizm türlerinden sualtı dalış turizmine katkı sağlamaktadır.

Türkiye'de yamaç paraşütü; yeryüzü şekilleri ve mevsimi açısından yapılan inceleme sonucu en uygun yerlerden biri olan yerin sonucu Kaş olduğu görülmektedir. Paraşütle gökyüzüne çıkıp muhteşem bir manzarayı görmek isteyen oldukça fazla ve günden güne bu sayı artmaktadır. Senenin her döneminde hava şartlarına bağlı olarak uzman kişiler eşliğinde uçuşlar "Aras Dağı etekleri ve Kırdavlı Tepesin'de" gerçekleştirilmektedir (Anonim 2021b). Bu yüzden daha fazla turist çıkmaktadır.

Kaş ilçesinde birçok kamp alanları vardır bunlardan bazıları İnecboğaz plajı kamp alanı, Çukurbağ kamp alanı ücretsiz kamp alanlarıdır. “Can Mocap kap alanı seyrek çakıl plajı kamp alanı, kaş kamping kamp alanı Olympos Mocamp” gibi birçok ücretli kamp alanları da bulunup ziyaretçilerin ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik hizmet vermektedir. Bu hizmetlerden bazıları; “lavabo, elektrik, duş, internet, ortak kullanım mutfak alanı, kafe, plaj, şemsiye, şezlong ve soyunma kabinleri, çadır, karavan” gibi imkanlar sunmaktadır (Akman 2007). Bu sayede yöre halkı geçimini kamp karavan turizmi sayesinde kazanmaktadır.

Saklıkent Kanyonu 18 km uzunluğunda turizm açısından elverişli talep gören bir yerdir. İlçeden seyahat turları gününbirlik düzenlenerek turizm faaliyeti sağlanmaktadır (Akman 2007).

Saklıkent kanyonunu 2018 yılında 575.000 kişi ziyaret etmiştir (Anonim 2019). Ayrıca Saklıkent kanyonuna gelen ziyaretçilere rafting olanağı sunulup ekonomik olarak katkı sağlanmaktadır.

Kültür turizmine açısından Kaş ilçesinin birçok tarihi güzelliklere ev sahipliği yapmaktadır. Antalya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü verilerine göre;

Fethiye-Kaş karayolu üzerinde, Kınık’ta yer alan Xanthos oldukça önemli bir tarihi yapıya sahiptir. Akropollerinde (iç kale) değişik örgü düzenlemesiyle sur duvarlarla örtülüdür. Roma Devri tiyatrosu Likya kalesinin kuzeyindedir. En ilginç kalıntılar ise bütün bir parçada oluşan kaide üzerindeki ölü “ailesiyle kuş kanatlı yaratıklar olan ve ölülerin ruhlarını gökyüzüne taşıdıklarına” inanılan Harpy adında kabartmaları mevcuttur. Bugünkü orijinal olan yapı kabartmaları Biritish müzesindedir. İslamiyet öncesi 5. yy. ait olduğu görülmüştür (Anonim2020b). Kültürel turizm açısından önemli bir yer olmaktadır.

Harpy anıtının yanında 4.yy. ait olduğu düşünülen bütün tek bir parça olan kaideli bir mezar bulunmaktadır. Tiyatronun bitişinde Roma Devri agorası mevcuttur. Bu Agoro’nun kuzeyinde 5.yy. ait anıt, Xanthons prensinin serüvenini anlatan en uzun kitabe olan Kherei ismiyle nitelendirilmiştir. Roma akropolünde fazlasıyla mezar ve kaideli mezar görülmektedir. Xanthos tarihi eseri UNESCO tarafından Dünya Kültür Mirası Listesi’ne kazılardan edinilen buluntuların öneminden dahil edilmiştir (Anonim 2020b). Kültürel turizm açısından tarihi yerler önem arz ettiğinden, tanıtımı yapılarak daha çok turistin ziyareti sağlanmaktadır.

Kültür ve Turizm bakanlığı verilerine göre;

Patara antik kenti Likya’nın en mühim ve eski kentidir. Xanthos vadisinin güneybatısında deniz kıyısındadır. “Apollon Kenahet” merkezi olarak bilinir. İlk önce yetersiz bilgidten dolayı 6yy ait olduğu düşünülmüş sonrasında yapılan kazı ve incelemelerle Tunç Çağı kalıntılarıyla İslamiyet öncesi 10. ve 11. yy. ait olduğu görülmüştür (Anonim 2020’a). Patara antik kenti oldukça önem arz etmektedir.

Erken roma dönemine ait olan ve Patarada bulunan en önemli yapı “Yol Kılavuzu” anıttır. Birçok nekropol (arkeolojik toplu mezar) bulunan Patara’da mimarisi kentin önemine bezer şekildedir. Kendine özgü farklı tip anıtlar genellikle

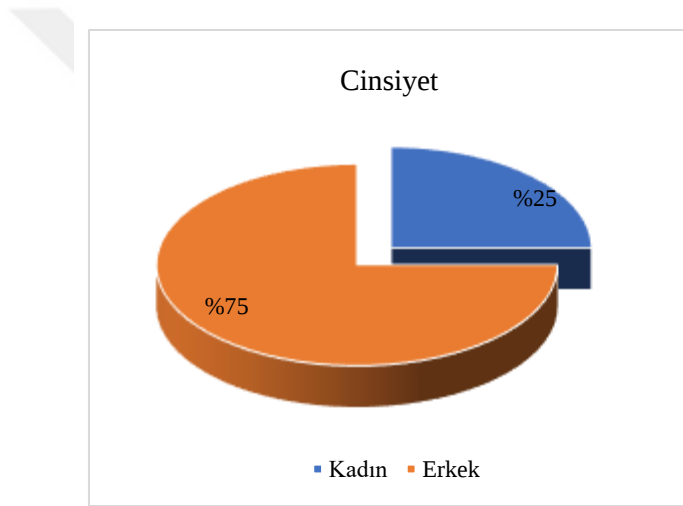
liman çevresindedir. Patara'nın mimarisine gözlemlendiğinde ilerlemiş ve gelişmiş olan bir seviyede kent görülmektedir (Anonim 2020'a).

'Noel Baba' olarak da bilinen Aziz Nicholaos'un doğum yeri ve çocukluğunun geçtiği yer olan Patara, Likya Birliği şehirlerinin temsilcilerinin bulunduğu dünyanın en eski meclis binasına da sahiptir. Aynı zamanda ülkemiz tarafından 2020 Patara yılı ilan edilmiştir (Anonim 2020a).

4.2.Alan Bulguları

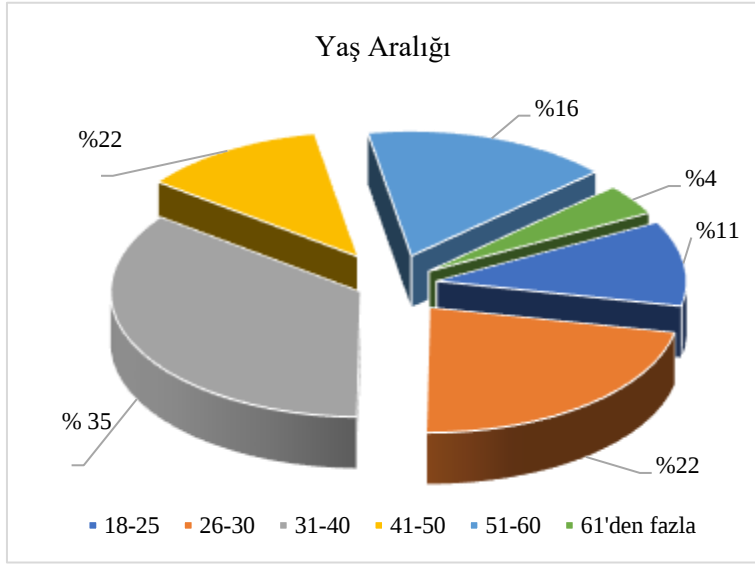
4.2.1. Yerel halkın kırsal turizme karşı tutumları

Toplamda 83 katılımcı ile görüşülüp yüz yüze anket yapılmıştır. Katılımcıların bazı demografik özellikleri;

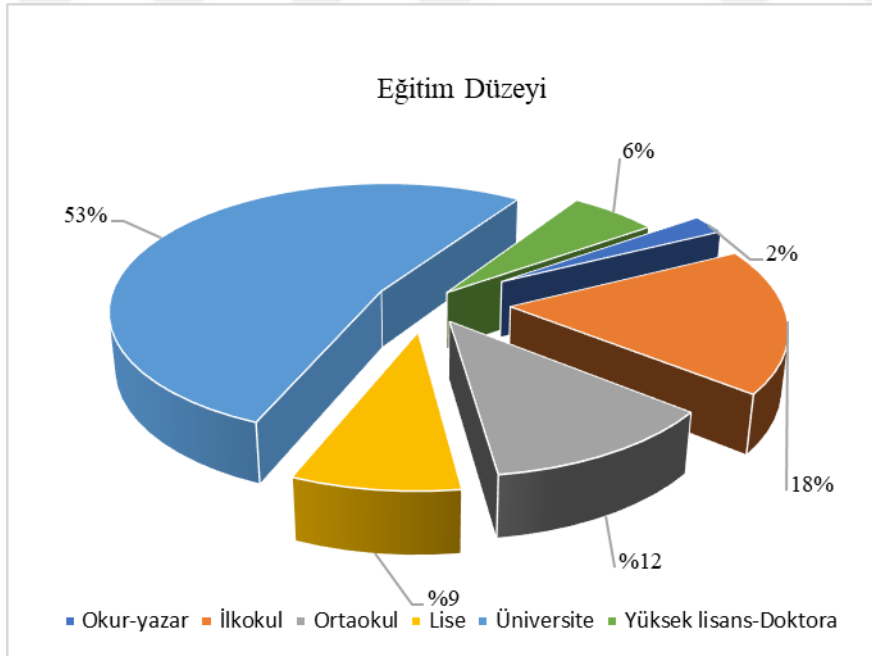
Şekil 4.6. Görüşme yapılan kişilerin cinsiyet durumu

Şekil 4.6 incelendiğinde katılanların 21'i (%25'i) kadın, 62'si (%75'i) erkek olmak üzere toplam 83 kişi soruları cevaplamıştır.

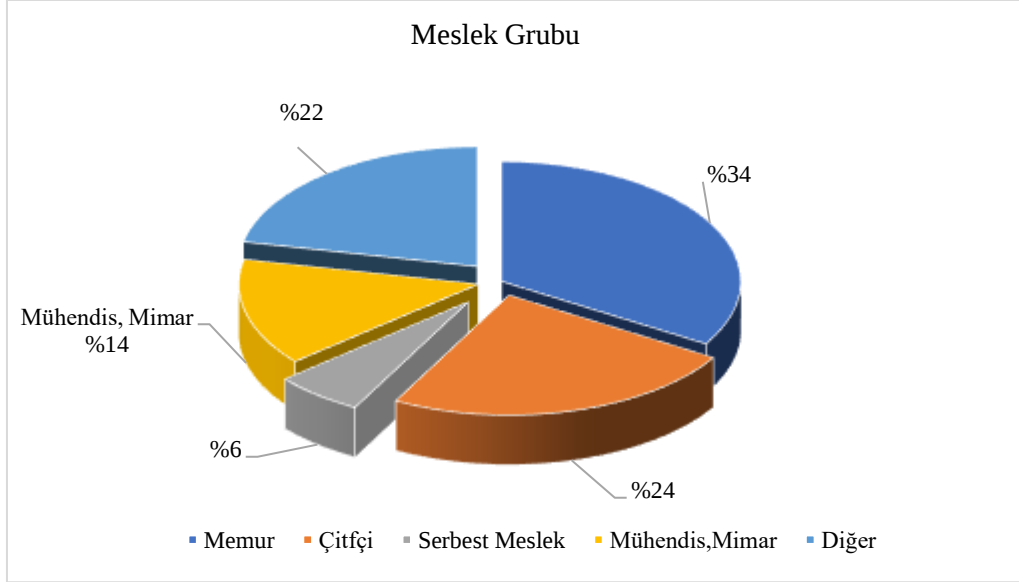
Şekil 4.7. Görüşme yapılan kişilerin yaş aralığı

Şekil. 4.7 incelendiğinde 9 kişi (%11'i) 18-25 yaş aralığında, 18 kişi (%22'si) 26-30 yaş aralığında, 29 kişi (%35'i) 31-40 yaş aralığında, 10 kişi (%12'si) 41-50 yaş aralığında, 14 kişi (%16'sı) 51-60 yaş aralığında, 3 kişi (%4'ü) 61 yaşından daha büyüktür.

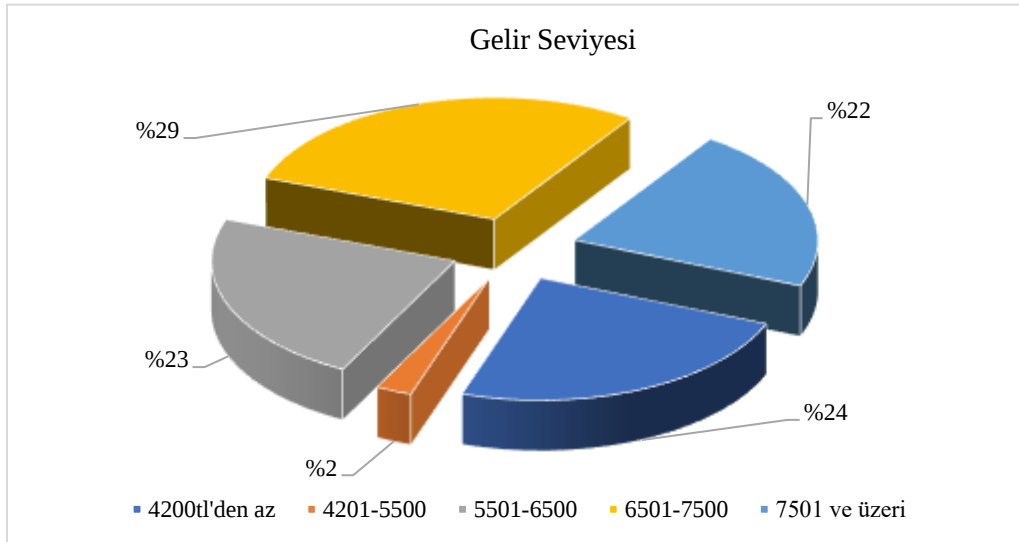
Şekil 4.8. Görüşme yapılan kişilerin eğitim düzeyi

Şekil 4.8. incelendiğinde katılanların 2'si (%2'si) okur-yazar, 15'i (%18'i) ilkokul, 10'u (%12'si) ortaokul, 7'si (%9'u) lise, 44'ü (%53'ü) üniversite, 5'i (%6'sı) yüksek lisans-doktora mezunudur.

Şekil 4.9. Görüşme yapılan kişilerin meslek grubu

Şekil 4.9. incelendiğinde katılanların 28'i (%34'ü) memur, 20'si (24'ü) çiftçi, 5'i (%6'sı) serbest meslek, 12'si (%14'ü) mühendis-mimar, 18'i (%24'ü) diğer meslek grubudur.

Şekil 4.10. Görüşme yapılan kişilerin aylık aile gelir seviyesi

Şekil 4.10 incelendiğinde katılımcıların aile içi toplam aylık gelir seviyesi; 20'si(%24'ü) 4200tl'den az gelir seviyesi, 2'si (%2'si) 42001tl-5500tl gelir seviyesi,

19'u (%23'ü) 5501tl-6500tl gelir seviyesi, 24'ü (%29'u) 6501tl-7500tl gelir seviyesi, 18'i (%22'si) 7501tl ve üzeri gelir seviyesine sahiptir.

Çizelge 4.1. Kaş ilçesine özgü olan durumlar

Kaş ilçesi özellikleri	Miktar	Pay (%)
Temiz havası ve doğası	81	30.7
Tarihi özellikleri	62	23.5
Bitkisel ürünleri	46	17.4
Festivalleri	32	12.1
Hayvansal ürünleri	15	5.7
Yöresel el sanatları	12	4.5
Şifalı suları	8	3.0
Yöresel mutfağı	6	2.3
Diğer	2	0.8
Toplam	264	100

Katılımcılara ankette birden fazla seçenek işaretleyebilecekleri sunulmuş olup buna göre cevaplamaları istenmiştir.

Çizelge 4. 1. incelendiğinde katılımcılara göre en çok ilçeye özgü olan temiz havası ve doğası %30,7 ile en büyük etken olduğu görülmektedir. Bu durum kırsal turizm alanları için oldukça önemli bir özelliktir. Tarihi özellikleri %23,5 ile Kaş ilçesine özgü var olan tarihi ve kültürel dokularıyla antik kentler olduğu bilinmektedir. Kırsal alanlarda kültür turizmi ve kırsal turizm açısından tarihi doku ve kültürel miras oldukça önemlidir. Katılımcılara göre; bitkisel ürünleri %17,4 Kaş ilçesine özgü olduğu görülmektedir. Bitkisel ürünlerin varlığı ile (Likya orkideleri) kırsal alanlarda turistlere yönelik festivaller düzenlenerek kırsal turizme katkı sağlanmaktadır. Ayrıca bu festivallerde yöreye özgü el sanatları ve yöresel mutfağı tanıtılarak Kaş ilçesinin tanıtım ve pazarlaması yapılması gerekmektedir.

Çizelge 4.2. Kaş ilçesi en önemli sorunları

Sorun olabilecek durumlar	Miktar	Pay (%)
Ulaşım	65	24.5
Altyapı	50	18.9
Sağlık	48	18.1
Eğitim	40	15.1
Maddi yetersizlik	30	11.3
İşsizlik	28	10.6
Diğer	4	1.5
Toplam	265	100

Katılımcılara ankette birden fazla seçenek işaretleyebilecekleri sunulmuş olup buna göre cevaplamaları istenmiştir.

Çizelge 4.2 incelendiğinde katılımcıların %24,5'i ulaşım, %18,9'u altyapı, %18,1'i sağlık, %15,1'i eğitim, %11,3'ü maddi yetersizlik, %10,6'sı işsizlik, maddi yetersizlik ve son olarak diğer %1,5'tir. Bu verilere göre Kaş ilçesinin en önemli sorunu ulaşım diyebiliriz. Katılımcılara göre sorun olabilecek durumları sıralarsak:

1. Ulaşım
2. Altyapı
3. Sağlık
4. Eğitim
5. Maddi yetersizlik
6. İşsizlik

Katılımcılara göre; Kaş ilçesinin Antalya iline olan uzaklığı, yolların engebeli ve dağlık oluşu ulaşım sorununun en temel sebeplerinden biri olduğu görülmektedir. Ayrıca Kaş ilçesinde havalimanı olmaması gelen turistler açısından ulaşım sorunu oluşturmaktadır. Ulaşım sorununun giderilmesi gerekmektedir. Turist profilinin artması açısından önemlidir. Kaş ilçesine ne kadar çok turist sayısı olursa kırsal alana o kadar fazla turist çekilmektedir. Altyapı problemlerinin giderilmesi gerekmektedir. Sağlık ve eğitim alanlarının çoğaltılması gerekmektedir.

Çizelge 4.3. Kaş ilçesinde geliştirilebilecek turizm türleri

Turizm Türleri	Yerli turist		Yabancı turist	
	Miktar	Pay (%)	Miktar	Pay (%)
Su sporları	61	23.9	56	25.5
Yayla Turizmi	60	23.5	55	25.0
Spor Turizmi	49	19.2	46	20.9
Eko-turizm	38	14.9	29	13.2
İnanç Turizmi	25	9.8	19	8.6
Folklorik değerler	18	7.1	11	5.0
Diğer	4	1.6	4	1.8
Toplam	255	100	220	100

Katılımcılara ankette birden fazla seçenek işaretleyebilecekleri sunulmuş olup buna göre cevaplamaları istenmiştir.

Çizelge 4.3. incelendiğinde katılımcılara göre; yerli ve yabancı turist için en çok su sporlarının geliştirilmesi (yerli turist %23,9 yabancı turist %25,5) gerektiği görülmektedir. Su sporları Kaş ilçesinin deniz turizmi profilinden dolayı oldukça geliştirilebilir nitelikte olmaktadır. Yayla turizmi açısından yerli turist için %23,5 yabancı turist için %25,0'dır. Bu durum yayla turizmi daha çok yatırım ve teşvikler ile geliştirilerek özellikle altyapı sorunları giderilerek kırsal turizme katkı sağlamaktadır.

Çizelge 4.4. Kaş ilçesine özgü olan özellikler

Özellikler	Miktar	Pay (%)
Tarıma uygun yapı ve yöresel çeşit (Meyve ve sebze, bağlar ve bahçeler)	63	31.7
Geleneksel kırsal yapılar (Geleneksel evler, sokaklar vb.)	58	29.1
Orman varlığı, çay, kanyonlar	42	21.1
Yöresel kültür, geleneksel faaliyetler ve fırıncılık	34	17.1
Diğer	2	1.0
Toplam	199	100

Katılımcılara ankette birden fazla seçenek işaretleyebilecekleri sunulmuş olup buna göre cevaplamaları istenmiştir.

Çizelge 4.4. incelendiğinde verilen özellikler doğrultusunda katılımcılar göre; en çok tarıma uygun yapı ve yöresel çeşit %31,7'dir. Bu yöresel çeşitler kırsal alanda festivaller ile tanıtılarak kırsal turizme katkı sağlanmaktadır. Geleneksel kırsal yapılar %29,'dir. Bu yapılar doğal dokusu bozulmadan restore edilerek kırsal turizme katkı sağlanmaktadır.

Çizelge 4.5. Katılımcılara göre turistlerin Kaş ilçesini tercih etmelerini etkileyen faktörler

Kaş İlçesini Ziyaret Etme Kararını Etkileyen Faktörler	Önem Dereceleri					Ort. ¹	SS ²	Var. ³
	1	2	3	4	5			
Güzel hava	-	7	3	22	51	4,40	0,91	0,83
Yaşam temposunun rahat olması	-	7	9	29	38	4,33	0,81	0,66
Doğal güzellikler	2	1	2	42	36	4,31	0,79	0,63
Alışveriş	24	31	10	9	9	2,37	1,30	1,70
Gece hayatı/Eğlence	26	18	8	13	18	2,74	1,56	2,46
Ulaşımın ucuz olması	26	16	7	15	19	2,81	1,59	2,54

1.Hiç önemli değil; 2. Önemli değil; 3. Ne önemli ne değil; 4.Önemli; 5.Çok Önemli¹Ort: Ortalama; ²SS: Standart sapma; ³Var: Varyans

Çizelge 4.5 incelendiğinde: Yerel halka göre turistlerin Kaş ilçesinin ziyaret etme nedenleri araştırılmıştır. Buna göre ilçenin havasının turistleri en fazla etkileyen unsur olduğu görülmüştür. İlçenin güzel havası turistleri en fazla bölgeye gelmelerine etkisi olan unsurdur. Güzel havanın getirmiş olduğu etki ile birlikte ilçenin doğa ile iç içe olmasından kaynaklanan rahatlatma ve dinlenme imkanlarının bulunması diğer önemli unsur olarak görülmektedir. Turistlerin ilçeyi ziyaret etmesini etkileyen diğer unsur ise yine ilçenin doğa ile iç içe olmasından kaynaklanan yaşam temposunun diğer turizm alanlarına göre daha rahat olması gelmektedir. Ayrıca katılımcılara göre ilçenin doğal yapısının ve güzelliklerinin korunması diğer önemli faktörler olarak görülmektedir. Katılımcılara göre turistlerin ilçeyi ziyaret etmelerinde etkili olmayan unsurlar ise alışveriş imkanlarının yeterli ölçüde olmaması, gece hayatının ve eğlencenin yeterli ölçüde olmamasıdır. Bu durum ilçenin temel özellikleri olan doğal yapı ile ters düşmekle birlikte katılımcılar Kaş ilçesini tercih etmelerinde en önemli faktörlerin ilçenin doğal yapısının korunması ve bunun turizm ile bütünleştirilmesidir. Bu çerçevede ilçenin Türkiye genelindeki turizm bölgelerinden farklı bir yapıya sahip olduğunu göstermekte ilçe kırsal yapı ile turizm faaliyetlerinin birlikte yapıldığı bir bölge olarak kabul etmek mümkündür.

Çizelge 4.6. Kaş ilçesinin kırsal turizm potansiyeline ilişkin halkın tutumları

Kırsal turizm potansiyeline yönelik türler	Önem Dereceleri					Ort. ¹	SS ²	Var. ³
	1	2	3	4	5			
Tarihi ve kültürel değerlerin, gelenek ve göreneklerin, yöreye has özelliklerin gerek görsel (televizyon) gerekse yazılı (gazete, dergi vb.) basında Türkiye genelinde İlçenin tanıtımının yapılması yöre için büyük önem taşımaktadır.	-	2	2	38	41	4,42	0,66	0,44
Yörenizin kırsal turizm faaliyetleri için uygun olduğunu düşünüyorum.	2	2	9	28	42	4,27	0,92	0,86
Yöremize yerli turistlerin yanı sıra yabancı turistlerin gelmesi esnafı ve halkı mutlu eder.	-	4	6	37	36	4,26	0,79	0,63
Pansiyon için evimi tüm yıl kullanılabiliyim.	35	14	15	10	9	2,32	1,40	1,97
Kırsal turizm suç işleme oranını artırır manevi değerlerimizi azaltır.	28	14	17	13	11	2,57	1,4	2,05
Pansiyonculuk sayesinde kazancımın artacağını düşünüyorum.	20	14	10	25	14	2,98	1,46	2,13

1. Kesinlikle Katılmıyorum; 2. Katılmıyorum; 3.Kararsızım; 4. Katılıyorum; 5. Kesinlikle Katılıyorum

¹Ort: Ortalama; ²SS: Standart sapma; ³Var: Varyans

Çizelge 4.6 incelendiğinde: Katılımcılara göre “Tarihi ve kültürel değerlerin, gelenek ve göreneklerin, yöreye has özelliklerin gerek görsel (televizyon) gerekse yazılı (gazete, dergi vb.) basında Türkiye genelinde İlçenin tanıtımının yapılması yöre için büyük önem taşımaktadır.” unsuru kırsal turizm potansiyeline yönelik türler içinde önemli bir etken olarak görülmüştür. Tanıtım turizm açısından önemlidir. Tanıtım ile turizm aktivitesini yapacak bireyler bölgeyi tanımakta, bölgenin tarihi, kültürel, doğal yapı gibi birçok unsuru değerlendirmek suretiyle bu bölgeleri ziyaret etmektedir. İlçenin bulunduğu coğrafi konum ve bölgede birçok medeniyetin yaşaması turizm açısından önemlidir. Bu çerçevede bu yapının daha fazla tanıtımın yapılması turizm açısından önemli olarak kabul edilmekte ve katılımcılar için önemli olarak görülmektedir. Bölgenin doğal yapısının korunması ile kırsal turizmin en önemli unsuru karşılanmış olmaktadır. İlçenin de doğal yapının getirmiş olduğu etki ile birlikte katılımcılar yörenin kırsal turizm faaliyetleri için uygun olduğu düşüncesini benimsedikleri görülmüştür.

Çizelge 4. 7. Kaş ilçesinin kırsal turizm potansiyeline ilişkin halkın tutumları

Kırsal turizm potansiyeline yönelik türler	Önem Dereceleri					Ort. ¹	SS ²	Var. ³
	1	2	3	4	5			
Çevre kalitesinin artırılması için kırsal yerlerde kendi isteğim doğrultusunda çalışabilirim.	7	5	13	32	26	4,78	1,20	1,44
Tarım alanlarının korunmasına özen gösterilmelidir	-	2	3	31	47	4,48	0,68	0,47
Yöresel örf ve adetlerimiz kırsal turizmle yok olması önlenmelidir.	-	1	8	26	48	4,45	0,72	0,52
Altyapı açısından turizm sektörü yeterli donanımına sahiptir	14	5	24	24	16	3,27	1,31	1,73
Yöreye özel el sanatlarını turistlere öğretmek ve yaptıkları ürünleri onlara satarak gelir sağlamayı düşünürüm.	11	5	21	27	19	3,45	1,28	1,64
Kaş'taki konaklama tesisler gelen turistler için yeterlidir	7	11	24	17	24	3,48	1,27	1,61

1. Kesinlikle Katılmıyorum; 2. Katılmıyorum; 3. Kararsızım; 4. Katılıyorum; 5. Kesinlikle Katılıyorum
¹Ort: Ortalama; ²SS: Standart sapma; ³Var: Varyans

Çizelge 4.7. incelendiğinde: Katılımcılara göre; “Çevre kalitesinin artırılması için kırsal yerlerde kendi isteğim doğrultusunda çalışabilirim.” unsuru kırsal turizm potansiyeline yönelik türler içinde en fazla dikkat edilen etken olarak görülmüştür. Tarım alanları ekonomik açıdan oldukça önemlidir. Kırsal alanlarda tarım alanlarının korunmasına özen gösterilmesi katılımcılar için önemli olduğu görülmektedir. Yöresel örf ve adetlerimizi kırsal turizm için önem oluşturmaktadır. Bu yüzden yok olması kırsal turizm ile önlenmektedir. Katılımcılara göre Kaş ilçesinin altyapı açısından turizm sektörü yeterli donanımına sahip olduğu durumuna kararsız olduğu görülmektedir. Turizm sektörü, altyapı açısından ne kadar yeterli donanımına sahip olursa, turizm sektörünün gelişimi için önemlidir. Kaş ilçesinde bu altyapı sorunlarının giderilmesi gerekmektedir. Katılımcılara göre “Yöreye özel el sanatlarını turistlere öğretmek ve yaptıkları ürünleri onlara satarak gelir sağlamayı düşünürüm” ifadesi katıldıkları bir durumdur. Bu şekilde kırsal turizmin gelişmesi sağlanmaktadır. Ayrıca ilçe halkına gelir sağlamaktadır. Katılımcılara göre; Kaş ilçesinin turizm tesisleri açısından yeterli olmadığı görülmektedir. Yaz aylarında artan turist sayısından dolayı yetersiz konaklama tesisleri olduğu görülmektedir.

Çizelge 4.8. Kaş ilçesinin kırsal turizm potansiyeline ilişkin halkın tutumları

Kırsal turizm potansiyeline yönelik maddeler	Önem Dereceleri					Ort. ¹	SS ²	Var. ³
	1	2	3	4	5			
Açık hava yürüyüşleri, piknik, bisiklet turları vb. yönelik ortama uygun turizm aktiviteleri yapılabilir	1	-	2	39	41	4,43	0,66	0,44
Kaş Gömbe yaylası tüm altyapı sorunlarının giderilmesi sağlanmalıdır	1	1	5	31	45	4,42	0,76	0,58
Bahçe gezisine katılıp bireysel olarak sebze ve meyveler toplanıp satın alınarak tarım turizmi aktivitesi yapılabilir.	-	-	5	39	39	4,40	0,60	0,36
2020 Patara yılı olması Patara Antik kentinin, Patara plajının ziyaretçilerini artmasında faydalı olmuştur	3	3	28	23	26	3,20	1,05	1,10
Mavi Mağara ve Güvercinlik mağarasına ulaşım sorunu yoktur	5	2	28	26	22	3,69	1,07	1,16
Bezirgân yaylasından Pirha Antik Kentine ulaşım olanakları yetersizdir	8	4	17	23	31	3,78	1,26	1,61

1. Kesinlikle Katılmıyorum; 2. Katılmıyorum; 3.Kararsızım; 4. Katılıyorum; 5. Kesinlikle Katılıyorum

¹Ort: Ortalama; ²SS: Standart sapma; ³Var: Varyans

Çizelge 4.8 incelendiğinde: Katılımcılara göre; Açık hava yürüyüşleri, piknik, bisiklet turları vb. yönelik ortama uygun turizm aktiviteleri yapılabilir ifadesine kesinlikle katıldıkları görülmektedir. Kaş ilçesinde yürüyüş yolları ve bisiklet turları yapılabilecek alanların var olması bu durumun geliştirilerek kırsal turizm açısından büyük öneme sahip olduğu görülmektedir. Katılımcılara göre Kaş Gömbe yaylası tüm altyapı sorunlarının giderilmesi sağlanmalıdır. Bahçe gezisine katılıp bireysel olarak sebze ve meyveler toplanıp satın alınarak tarım turizmi aktivitesi yapılabileceği düşüncesine katılımcıların çoğunlukla bu duruma katıldıkları görülmektedir. Katılımcılara göre; “2020 Patara yılı olması Patara Antik kentinin, Patara plajının ziyaretçilerini artmasında faydalı olmuştur” ifadesine katılımcıların kararsız olduğu görülmektedir. Çünkü 2020 yılında Covid-19 salgını olmasından dolayı, 2020 Patara yılı olması ziyaretçilerin artmasında etkili olmadığı görülmektedir. Bezirgân yaylası kırsal turizm açısından önemli bir yayla köyüdür. Katılımcılara göre; “Bezirgân yaylasından Pirha Antik Kentine ulaşım olanakları yetersizdir” maddesine katıldıkları görülmektedir. Ulaşım sorununun kırsal turizm gelişmesi açısından giderilmesi gerekmektedir.

Çizelge 4. 9. Kaş ilçesinin kırsal turizm açısından ekonomik strateji yönünden halkın tutumları

Kırsal turizm stratejiye yönelik maddeler	Katılma dereceleri					Ort. ¹	SS. ²	Var. ³
	1	2	3	4	5			
EKONOMİK								
E.S.1.Kırsal turizm yerel tarım ürünlerine talep yaratarak çiftçilerin kalkınmasına katkı sağlar	1	1	4	29	48	4,46	0,75	0,56
E.S.2.Kaş ilçesinde doğaya dayalı turizm çeşitlerinde amaca yönelik alt yapının iyileştirilmesi geliştirilebilir.	-	-	5	36	42	4,44	0,60	0,37
E.S.3.Kaş ilçesi markalaştırılıp turistler için çekici hale getirilebilir.	-	1	10	27	45	4,39	0,74	0,56
E.S.4.Nitelikli turist sayısının kırsal turizm geliri artırılabilir.	-	3	5	31	44	4,39	0,76	0,58
E.S.5.Kırsal turizm potansiyeli yüksek alanlarda altyapı eksikliği giderilmelidir	1	-	7	36	39	4,34	0,73	0,54
E.S.6.Yerel halkın kırsal turizm faaliyetlerine katılımını da destekleyici çalışmaları içerecek çeşitli stratejilerin oluşturulması ile kırsal turizm bilinci oluşturulabilir	1	2	3	41	36	4,31	0,76	0,58
E.S.7.“Kamu özel sektör ve sivil toplum kuruluşları” iş birliği ile “mağara turizmi, yayla turizmi, eko turizmi” faaliyetlerinin geliştirilmesi için eylem planları hazırlanabilir	1	7	40	35	83	4,30	0,72	0,53
E.S.8.Kırsal turizm çeşitlerinin yenilenmesi için girişimciye uzun vadeli ve düşük faizli kredi imkanları sunulabilir.	3	-	13	30	37	4,18	0,95	0,90
E.S.9.Kırsalda tarımdan başka gelir getirici iş kollarının da desteklenmesi gerekir	-	2	9	45	27	4,16	0,71	0,50
E.S.10.Kırsal turizm türlerine ve gelişmişlik seviyelerine bağlı olarak bölgesel düzeyde teşvik geliştirilmelidir	-	2	15	34	32	4,15	0,80	0,64
E.S.11.Kırsal turizm yatırımlarının teşviki sürecinde tanıtım ve pazarlama politikaları geliştirilmelidir.	-	2	13	39	29	4,14	0,76	0,58
E.S.12.Kırsal turizm alanlarında yer alan alanlarının alan-yönetim çalışmalarıyla belli başlı planlar yapılabilir.	3	-	11	38	31	4,13	0,90	0,82
E.S.13.Kırsal turizm sektörünün verimliliğinin sağlanabilmesi için gelişimi pazara bağlıdır.	-	2	15	38	28	4,10	0,78	0,61
E.S.14.Kıyı gerisinde kalan alanlarda hem spekülasyonu önlemek hem de bu alanları çeşitlendirerek kırsal turizme katkısını sağlanmak için çiftlik turizmi yapılabilir	1	3	10	14	44	4,07	0,82	0,67
E.S.15.Var olan kırsal alanlar içerisinde sürdürülebilir bir planlama ile yeniden ele alınması sağlanabilir.	3	1	13	37	29	4,06	0,94	0,87
E.S.16.Kırsal turizmle ilgili altyapı ve ulaşım gibi yatırımlara özel sektörün desteği sağlanabilir	2	6	11	39	25	3,95	0,98	0,96
E.S.17.Birikimlerimi kırsal alanda bir turizm kurarak değerlendirebilirim.	2	3	20	38	20	3,85	0,91	0,83

1. Kesinlikle Katılmıyorum; 2. Katılmıyorum; 3.Kararsızım; 4. Katılıyorum; 5. Kesinlikle Katılıyorum

¹Ort: Ortalama; ²SS: Standart sapma; ³Var: Varyans

Çizelge 4. 10. Kaş ilçesinin kırsal turizm açısından sosyal ve kültürel strateji yönünden halkın tutumları

Kırsal turizm stratejine yönelik maddeler	Katılma dereceleri					Ort. ¹	SS. ²	Var. ³
	1	2	3	4	5			
SOSYAL								
S.S.1.Doğa amaçlı turizmin yapılacağı bölgelerde belli durumlar çerçevesinde, ana tur güzergahları, varış noktaları belirlenerek planlama çalışmaları yapılabilir	-	-	8	37	38	4,36	0,65	0,42
S.S.2.Yöre halkına pansiyonculuk eğitimi verilebilir.	1	-	6	39	37	4,33	0,72	0,51
S.S.3.Sorunlar tespit edilerek planlı yapılan projelerle uygun alanlarda kırsal turizm yapılabilir	-	1	2	49	31	4,32	0,58	0,34
S.S.4.Turist profili odaklı kırsal turizm çeşidi oluşturulabilir	-	-	9	42	32	4,27	0,64	0,42
S.S.5.Kırsal turizm çeşitlendirilerek sezonun bir yıla yayılması planlanabilir	2	2	4	39	36	4,26	0,85	0,73
S.S.6.Yerleşme içinde turistleri gezdirmek ve çevreyi tanıtmak için teleferik, vb. çeşitli ulaşım araçlarıyla belli düzenlemeler yapılabilir.	1	-	10	41	31	4,21	0,74	0,56
S.S.7.Uygun olan güzergahlara bakılarak doğal dokunun yenilenmesiyle kırsal turizm geliştirilebilir.	1	-	12	40	30	4,18	0,76	0,58
KÜLTÜREL								
K.S.1.Kültürel, sanatsal öğelerin yer aldığı gösteriler düzenlenebilir.	-	-	6	30	47	4,49	0,63	0,39
K.S.2.Yerel halkın “kültürel mirasın değeri ve korunması” konusunda bilinçlenmesi sağlanmalıdır	2	-	8	27	46	4,38	0,85	0,72
K.S.3.Geleneksel mimari değerlerin korunarak kırsal turizm hizmetine sunulduğu konaklama mekanları desteklenebilir	-	2	4	43	34	4,31	0,67	0,46
K.S.4.Kaş ilçesinde zengin kültürel mirası vurgulayan tanıtım ve pazarlama yapılabilir	-	3	10	33	37	4,25	0,80	0,65

1. Kesinlikle Katılmıyorum; 2. Katılmıyorum; 3.Kararsızım; 4. Katılıyorum; 5. Kesinlikle Katılıyorum

¹Ort: Ortalama; ²SS: Standart sapma; ³Var: Varyans

4.2.2. Antalya Kaş İlçesinin Kırsal Turizm Stratejileri

Saha gezisi ile ilçe ve köylerdeki bireylerle röportaj yapılmış ve röportajlar dahilinde “literatür çalışmaları” baz alınarak “kırsal turizm stratejileri” oluşturulmuştur.

Çizelge 4.9’da ki veriler baz alınarak oluşturulan ekonomik anlamda stratejik öneriler;

E.S.1. Yerel tarım ürünlerine pazarlama ve tanıtım geliştirilerek ya da reklam oluşturularak talebin arttırılması ile kırsal kalkınma sağlanabilir.

E.S.2. Kaş ilçesinde doğaya dayalı turizm türlerine örnek olarak kamp karavan turizmi için tüm alt yapı (elektrik, kanalizasyon vb.) sorunlarının giderilmesiyle talebin artmasıyla kırsal turizm açısından gelişme sağlanabilir.

E.S.3. Kaş ilçesinin tanıtım ve pazarlaması iyi yapılarak markalaştırılabilir olması için Kaş’a ait belli ürünler üzerinde reklam yapılarak sağlanabilir.

E.S.4. Turistlerin Kaş ilçesinde kırsal alanlarda turizme yönelik harcamalar yapması kırsal turizm gelirini arttırabilir.

E.S.5. Kırsal turizm potansiyeli yüksek olan alanlar örneğin Bezirgân yaylası ve Sütleğen yaylasının olduğu yerlerde doğal güzelliklerin daha çok talep görmesi için oradaki alt yapı sorunları giderilebilir.

Çizelge 4.10’ bakıldığında sosyal ve kültürel anlamda stratejik öneriler;

S.S.1. Kaş ilçesinde özellikle bilinen Likya yolu doğa amaçlı yapılan bölgelerde güzel bir yürüyüş yeri bu güzergâh yolu belirlenerek planlı çalışmalarla çeşitlendirilebilir.

S.S.2. Kaş ilçesinde pansiyonculuğun fazlaşmasından dolayı ilçeye eğitimli kişiler tarafından pansiyonculuk eğitimi verilebilir.

S.S.3. Uygun alanlarda kırsal turizm yapılabilir.

S.S.4. Turistlerin ihtiyaçlarına göre kırsal turizm çeşidi oluşturulabilir.

S.S.5. Kırsal turizm çeşitlendirilmesiyle sadece yaz mevsiminde değil diğer mevsimlere yönelik kırsal turizm çalışması yapılarak bir yıla yayılması planlanabilir.

S.S.6. Kaş ilçesinde dağlık alanların uygun oluşu teleferik gibi ilçeyi tanıtıcı özellikleri bulunan araçlarla bazı düzenlemeler yapılabilir.

S.S.7. Doğal yerlerin güzelleştirilerek ve yenileyerek kırsal turizm geliştirilebilir.

K.S1. Kaş ilçesinde antik kentler tarihi kültürel değerler ve sanatsal öğelerin yer aldığı gösteriler düzenlenebilir.

K.S.2. “Kültürel mirasın değeri ve korunması” konusunda halka eğitim verilerek bilinçlenmesi sağlanmalıdır.

K.S.3. Geleneksel mimari değerler dokusu bozulmadan restore edilerek konaklama mekanları kırsal turizm için desteklenebilir.

Çizelge 4.11. Türkiye Turizm Stratejisi (2023) ve Kaş İlçesi Kırsal Turizm Stratejileri Karşılaştırılması

Türkiye Turizm Stratejileri (2023)	Kaş İlçesi Bazı Kırsal Turizm Stratejileri
“Hızla gelişen turizm sektörünün yoğunlaştığı yerleşmelerin altyapı ve ulaşım sorunların giderilmesi”	S.E.2 Kaş ilçesinde doğaya dayalı turizm çeşitlerinde amaca yönelik alt yapının iyileştirilmesi geliştirilebilir. S.E.5. Kırsal turizm potansiyeli yüksek alanlarda altyapı eksikliği giderilmelidir.
“Ulusal, bölgesel ve yerel ölçekte markalaşmanın hedeflenmesi, ulusal tanıtım ve pazarlamaya ek olarak varış noktası bazında tanıtım ve pazarlama faaliyetlerine başlanması”	S.E.3. Kaş ilçesi markalaştırılıp turistler için çekici hale getirilebilir. S.E.1. Kırsal turizm yerel tarım ürünlerine talep yaratarak çiftçilerin kalkınmasına katkı sağlar
“Turizm yatırım projelerini uygulanabilir kılaacak teşvikler ile turizm sektöründe yatırımların artırılması”	S.E.8. Kırsal turizm çeşitlerinin yenilenmesi için girişimciye uzun vadeli ve düşük faizli kredi imkanları sunulabilir. S.E.10. Kırsal turizm türlerine ve gelişmişlik seviyelerine bağlı olarak bölgesel düzeyde teşvik geliştirilmelidir
“İç turizmde toplumun farklı kesimlerine uygun kalite ve fiyatta turistik ürün alternatiflerinin sunulması”	S.S.4. Turist profili odaklı kırsal turizm çeşidi oluşturulabilir
“Turizm sektöründe AR-GE’nin kamu, özel sektör ve turizm sektöründeki kuruluşlar arasında öncelikle ele alınması”	S.E.7. “Kamu özel sektör ve sivil toplum kuruluşları” iş birliği ile “mağara turizmi, yayla turizmi, eko turizmi” faaliyetlerinin geliştirilmesi için eylem planları hazırlanabilir
“Kitle turizminin yoğun olarak geliştiği alanların altyapısının öncelikli olarak ele alınarak güçlendirilmesi ve bu bölgelerdeki turizm sezonunun tüm yıla yayılabilmesine yönelik düzenlemelerin yapılması”	S.S.5. Kırsal turizm çeşitlendirilerek sezonun bir yıla yayılması planlanabilir
“Doğa temelli turizmin planlı gelişimi”	S.S.1. Doğa amaçlı turizmin yapılacağı bölgelerde belli durumlar çerçevesinde, ana tur güzergahları, varış noktaları belirlenerek planlama çalışmaları yapılabilir
“Belli bir güzergahın doğal ve kültürel dokusunun yenilenerek belli temalara dayalı olarak turizm amacıyla geliştirilmesi”	S.S.7. Uygun olan güzergahlara bakılarak doğal dokunun yenilenmesiyle kırsal turizm geliştirilebilir.

4.2.3. GZFT Analizi

GZFT Analizi, organizasyonun iç durum değerlendirmesinin analiziyle beraber organizasyon dışındaki pazar yapısının ve rakiplerin durumunun da analiz edilmesini sağlamaktadır. Kısaca, GZFT Analizi iç ve dış durum analizini içeren bir stratejik yönetim tekniğidir (Aktan, 1999).

Çizelge 4.12. Kaş İlçesi Kırsal Turizm Potansiyeline Yönelik Gzft Analizi

Güçlü yönler	Zayıf yönler
G1 Kaş ilçesinin Akdeniz iklimine sahip olması sayesinde kırsal turizmin 12 ay boyunca uygulanabilir olması G2 Kaş ilçesinin konumundan dolayı yabancı turist potansiyelinin fazla olması G3 İlçe halkının dışardan gelen turistlere karşı sıcakkanlı ve misafirperver davranması G4 Tarihi ve kültürel çekicilikler (İlk meclis) G5 Yörenin bozulmamış bir doğaya sahip olması (Patara plajı) G6 Dağları trekking, dağcılık ve yamaç paraşütü gibi sporlara yapılabilirlik sağlaması G7 Açık hava yürüyüşleri, piknik, bisiklet turları vb. yönelik ortama uygun turizm aktiviteleri yapılabilir G8 Antik kentlere günü birlik geziler düzenlenmesi G9 Mağara turizmi açısından Güvercinlik Mağarasına ve Mavi Mağaraya sahip olması G10 Yayla turizmi açısından Sütleğen yaylası, gömbe yaylası, Bezirgân yaylasına sahip olması G11 Halkının ılımlı olmasından dolayı birçok kırsal turizm faaliyetinin yapılmasına olanak sağlaması G12 Tarihi bakımından zengin bir geçmişe ve birikime sahip olması G13 Kırsal alanların rekreasyonel etkinliklere uygun olması G14 Kırsal turizme ve alternatif turizm çeşitlerine ilgi ve alakanın artması G15 Yerel halk için kırsal ve eko turizmin alternatif gelir kaynakları oluşturması G16 İlçenin küçük oluşu ilçe içerisinde ulaşımın kolay olması	Z1 Yerli halkın kırsal turizm ve bilincinin yeterli olmaması Z2 İlçede kırsalda yaşayan bireylere kırsal turizm eğitiminin verilmemesi Z3 Kaş'taki konaklama tesisleri gelen turistler için yeterli olmaması Z4 Kaş'ta kırsal turizm potansiyeline sahip alanlarda turizm tesislerinin yetersiz olması Z5 Bir kırsal turizm çekiciliği olan geleneksel festivallerin ilçede az olması Z6 Otopark sorunu Z7 Altyapı eksikliği Z8 İlçenin engebeli arazisinin oluşu, aynı zamanda yol kenarında dik yamaçlarının oluşu Z9 Doğal alanların bilinçsiz kullanımından kaynaklanan çevre sorunları Z10 İlçede havalimanı olmaması

Çizelge 4.12'nin devamı

Fırsatlar	Tehditler
F1 Antalya Fethiye gibi yakın destinasyonlardaki seyahat acenteleri ile iş birliğine gidilerek günübirlik ziyaretleri artırma potansiyelinin bulunması F2 Yerel yönetimlerin kırsal turizmle ilgili yapacakları planlamalar ve teşvikler F3 Turizm Bakanlığının turizmi 12 aya yayma ve alternatif turizmi geliştirme politikaları F4 Coğrafi konumu F5 “2023 Turizm stratejisinde” “Antalya-Burdur Isparta” illerinde “alternatif turizm” çeşitlerine değer verilmesi F6 Antalya ve Dalaman Havalimanına yakın olması F7 Havalimanı kurulabilecek alanın olması F8 Çevre illerde turizm tesislerinin varlığı	T1 Yurt dışarıdan gelen turistlerin etkisi altında kalan yerel halkın gelecekte kültürel özelliklerini kaybetmesi ve geleneksel hayat tarzından uzaklaşması riski T2 Çevre illerden gelen turistlerin yoğunlaştığı dönemlerde artan ulaşım sorunları T3 Kırsaldan kente göçler T4 Kaş ilçesine ulaşım problemi

GZFT Analizi başlıklar itibarıyla belirlendikten sonra burada ortaya çıkan sonuçlara dayanarak stratejiler geliştirilebilir. Stratejiler geliştirilirken aşağıdaki dört temel soruya cevap aranır:

1. Güçlü yanlar kullanılarak fırsatlardan nasıl faydalanılabilir?
2. Güçlü yanlar kullanılarak tehditler nasıl bertaraf edilebilir?
3. Fırsatlardan yararlanmak için zayıflıklar nasıl giderilebilir?
4. Tehditleri yok etmek için zayıflıklar nasıl giderilebilir?

(Sav 2014).

Çizelge 4.13.Güçlü yanlar kullanılarak fırsatlardan nasıl faydalanılabilir?

Güçlü Yönler	Fırsatlar
G1 Kaş ilçesinin Akdeniz iklimine sahip olması sayesinde kırsal turizmin 12 ay boyunca uygulanabilir olması G2 Kaş ilçesinin konumu ve Akdeniz ikliminden dolayı yabancı turist potansiyelinin fazla olması G9 Mağara turizmi açısından Güvercinlik Mağarasına ve Mavi Mağaraya sahip olması G10 Yayla turizmi açısından Sütleğen yaylası, gömbe yaylası, Bezirgân yaylasına sahip olması G6 Dağları trekking, dağcılık ve yamaç paraşütü gibi sporlara yapılabilirlik sağlaması G7 Açık hava yürüyüşleri, piknik, bisiklet turları vb. yönelik ortama uygun turizm aktiviteleri yapılabilir G8 Antik kentlere günübirlik geziler düzenlenmesi G15 Yerel halk için kırsal ve eko turizmin alternatif gelir kaynakları oluşturması	F3 Turizm Bakanlığının turizmi 12 aya yayma ve alternatif turizmi geliştirme politikaları (G1) F5 “2023 Turizm stratejisinde” “Antalya-Burdur Isparta” illerinde “alternatif turizm” çeşitlerine değer verilmesi (G9, G10, G6, G7,) F4 Coğrafi konumu (G2) F2 Yerel yönetimlerin kırsal turizmle ilgili yapacakları planlamalar ve teşvikler (G15) F1 Antalya Fethiye gibi yakın destinasyonlardaki seyahat acenteleri ile iş birliğine gidilerek günübirlik ziyaretleri artırma potansiyelinin bulunması (G8)

Çizelge 4.13’ e göre; Akdeniz iklimine sahip olması sayesinde kırsal turizmin 12 ay boyunca uygulanabilir olması güçlü yönü kullanılarak Turizm Bakanlığının turizmi 12 aya yayma ve alternatif turizmi geliştirme politikaları fırsat unsurundan faydalanılabilir.

Kaş ilçesinin konumu ve Akdeniz ikliminden dolayı yabancı turist potansiyelinin fazla olması güçlü yönüyle Coğrafi konumu fırsat unsurundan faydalanılabilir.

Kaş ilçesinin turizm türleri yönünden zengin oluşu; Mağara turizmi açısından Güvercinlik Mağarasına ve Mavi Mağaraya sahip olması; yayla turizmi açısından Sütleğen yaylası, gömbe yaylası, Bezirgân yaylasına sahip olması; dağları trekking, dağcılık ve yamaç paraşütü gibi sporlara yapılabilirlik sağlaması; Açık hava yürüyüşleri, piknik, bisiklet turları vb. yönelik ortama uygun turizm aktiviteleri yapılabilir olması, güçlü turizm türleri yönünden; “2023 Turizm stratejisinde” “Antalya-Burdur Isparta” illerinde “alternatif turizm” çeşitlerine değer verilmesi fırsat unsurundan faydalanılarak, kırsal turizme katkı sağlanmaktadır.

Antik kentlere günübirlik gezi düzenlenmesi güçlü yan unsuruyla Antalya Fethiye gibi yakın destinasyonlardaki seyahat acenteleri ile iş birliğine gidilerek günübirlik ziyaretleri artırma potansiyelinin bulunması fırsatından faydalanılabilir

Yerel halk için kırsal ve eko turizmin alternatif gelir kaynakları oluşturması güçlü yan unsuru kullanılarak yerel yönetimlerin kırsal turizmle ilgili yapacakları planlamalar ve teşvikler fırsatından faydalanılabilir.

Çizelge 4.14. Güçlü yanlar kullanılarak tehditler nasıl bertaraf edilebilir?

Güçlü Yönler	Tehditler
G15 Yerel halk için kırsal ve eko turizmin alternatif gelir kaynakları oluşturması G12 Tarihi bakımından zengin bir geçmişe ve birikime sahip olması G4 Tarihi ve kültürel çekicilikler (İlk meclis) G16 İlçenin küçük oluşu ilçe içerisinde ulaşımın kolay olması	T3 Kırsaldan kente göçler (G15) T1 Yurt dışarıdan gelen turistlerin etkisi altında kalan yerel halkın gelecekte kültürel özelliklerini kaybetmesi ve geleneksel hayat tarzından uzaklaşması riski (G12, G4) T2 Çevre illerden gelen turistlerin yoğunlaştığı dönemlerde artan ulaşım sorunları (G16)

Çizelge 4.14'e göre: Yerel halk için kırsal ve eko turizmin alternatif gelir kaynakları oluşturması güçlü yanı kullanılarak kırsaldan kente göçler engellenebilir.

Tarihi bakımından zengin bir geçmişe ve birikime sahip olması güçlü yönü kullanılarak, Yurt dışarıdan gelen turistlerin etkisi altında kalan yerel halkın gelecekte kültürel özelliklerini kaybetmesi ve geleneksel hayat tarzından uzaklaşması riski engellenebilir.

İlçenin küçük oluşu ilçe içerisinde ulaşımın kolay olması güçlü yanı kullanılarak çevre illerden gelen turistlerin yoğunlaştığı dönemlerde artan ulaşım sorunları engellenebilir.

Çizelge 4.15. Fırsatlardan yararlanmak için zayıflıklar nasıl giderilebilir?

Fırsatlar	Zayıflıklar
F6 Antalya ve Dalaman Havalimanına yakın olması F7 Havalimanı kurulabilecek alanın olması F8 Çevre illerde turizm tesislerinin varlığı	Z10 İlçede havalimanı olmaması (F6, F7) Z3 Kaş'taki konaklama tesisleri gelen turistler için yeterli olmaması (F8)

Çizelge 4.15 e göre: Antalya ve Dalaman Havalimanına yakın olması ve Havalimanı kurulabilecek alanın olması fırsat unsurlarından yararlanılarak İlçede havalimanı olmaması zayıf yönü giderilebilir.

Çevre illerdeki turizm tesislerinin varlığı fırsat unsuruyla Kaş'taki konaklama tesisleri gelen turistler için yeterli olmaması zayıflığı giderilebilir.

Çizelge 4.16. Tehditleri yok etmek için zayıflıklar nasıl giderilebilir?

Tehditler	Zayıflıklar
T1 Yurt dışarıdan gelen turistlerin etkisi altında kalan yerel halkın gelecekte kültürel özelliklerini kaybetmesi ve geleneksel hayat tarzından uzaklaşması riski T2 Çevre illerden gelen turistlerin yoğunlaştığı dönemlerde artan ulaşım sorunları T3 Kırsaldan kente göçler T4 Kaş ilçesine ulaşım problemi	Z1 Yerli halkın kırsal turizm ve bilincinin yeterli olmaması. (T3) Z5 Bir kırsal turizm çekiciliği olan geleneksel festivallerin ilçede az olması. (T1) Z8 İlçenin engebeli arazisinin oluşu, aynı zamanda yol kenarında dik yamaçlarının oluşu, daha düzenli hale getirilmesi gerekmektedir. (T2) Z10 İlçede havalimanı olmaması. (T4)

Çizelge 4.16 'ya göre; "Yurt dışarıdan gelen turistlerin etkisi altında kalan yerel halkın gelecekte kültürel özelliklerini kaybetmesi ve geleneksel hayat tarzından uzaklaşması riski" tehdit unsurunu yok etmek için bir kırsal turizm çekiciliği olan geleneksel festivallerin ilçede az olması zayıflığı, ilçede geleneksel festivaller artırılarak giderilebilir.

Çevre illerden gelen turistlerin yoğunlaştığı dönemlerde artan ulaşım sorunları tehdit unsurunu yok etmek için, ilçenin engebeli arazisinin oluşu, aynı zamanda yol kenarında dik yamaçlarının oluşu, zayıflığı ilçenin ulaşım sorunları daha düzenli hale getirilerek giderilebilir.

Kırsaldan kente göçler tehdit unsurunu yok etmek için, yerli halkın kırsal turizm ve bilincinin yeterli olmaması zayıflığı halka eğitim verilerek giderilebilir.

Kaş ilçesine ulaşım problemi tehdit unsuru ilçede havalimanı olmaması zayıflığı, ilçeye havalimanı kurularak giderilebilir.

5.SONUÇLAR

Kırsal turizm, bölgelerin kalkınmasını etkileyecek önemli bir turizm türüdür. Daha doğa ile iç içe, kalabalıktan uzak alanlarda olmak istenildiğinde akla gelen ve birçok ülkede başarı ile uygulanan model kırsal turizm olmaktadır.

Çalışmanın en temel unsuru olan kırsal turizm, birçok ülkenin kalkınmasında etkili olmuştur. Sadece turizm bazlı hareket etmek ekonomik kalkınmaya tümüyle yeterli olmayacaktır. Ancak bu hareketliliğin başlatılmasında kırsal turizm faaliyetinin etkili bir araç olarak ekonomik kalkınma çalışmalarında önemli bir yer tutacaktır.

Kırsal turizm, çeşitli özellikleri barındırdığından, geleneksel anlamda, kültürel ve geleneksel değerlerimize daha uygun olumlu bir turizm türüdür. Kaş ilçesi turistik açıdan değerlendirildiğinde büyük cezbedici özelliklere ve turizm varlığına (gücüne) sahiptir. Kaş ilçesi el değmemiş, bozulmamış doğal güzellikleri sahip tarihi ve kültürel özelliklerini koruyan bir ilçedir.

Sonuç olarak, Antalya ili Kaş ilçesinde yaşayanların görüşleri çerçevesinde, yörenin kırsal turizm potansiyeli ve stratejilerinin belirlenmesini değerlendirmek amacıyla yapılan araştırmada şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Akdeniz iklimine sahip olması sayesinde kırsal turizmin 12 ay boyunca uygulanabilir olması güçlü yönü kullanılarak Turizm Bakanlığının turizmi 12 aya yayma ve alternatif turizmi geliştirme politikaları fırsat unsuru,

Kaş ilçesinin konumu ve Akdeniz ikliminden dolayı yabancı turist potansiyelinin fazla olması güçlü yönüyle Coğrafi konumu fırsat unsuru,

Kaş ilçesinin turizm türleri yönünden zengin oluşu; Mağara turizmi açısından Güvercinlik Mağarasına ve Mavi Mağaraya sahip olması; yayla turizmi açısından Sütleğen yaylası, gömbe yaylası, Bezirgân yaylasına sahip olması; dağları trekking, dağcılık ve yamaç paraşütü gibi sporlara yapılabilirlik sağlaması; Açık hava yürüyüşleri, piknik, bisiklet turları vb. yönelik ortama uygun turizm aktiviteleri yapılabilir olması, güçlü turizm türleri yönünden; “2023 Turizm stratejisinde” “Antalya Burdur Isparta” illerinde “alternatif turizm” çeşitlerine değer verilmesi fırsat unsuru,

Antik kentlere günübirlik gezi düzenlenmesi güçlü yan unsuruyla Antalya Fethiye gibi yakın destinasyonlardaki seyahat acenteleri ile iş birliğine gidilerek günübirlik ziyaretleri artırma potansiyelinin bulunması,

Yerel halk için kırsal ve eko turizmin alternatif gelir kaynakları oluşturması güçlü yan unsuru kullanılarak yerel yönetimlerin kırsal turizmle ilgili yapacakları planlamalar ve teşvikler fırsattır.

Tarihi bakımından zengin bir geçmişe ve birikime sahip olması güçlü yönü kullanılarak, Yurt dışarıdan gelen turistlerin etkisi altında kalan yerel halkın gelecekte kültürel özelliklerini kaybetmesi ve geleneksel hayat tarzından uzaklaşması riski engellenebilir. İlçenin küçük oluşu ilçe içerisinde ulaşımın kolay olması güçlü yanı

kullanılarak çevre illerden gelen turistlerin yoğunlaştığı dönemlerde artan ulaşım sorunları engellenmektedir.

Yerel halk için kırsal ve eko turizmin alternatif gelir kaynakları oluşturması güçlü yanı kullanılarak kırsaldan kente göçler engellenmektedir.

Antalya ve Dalaman Havalimanına yakın olması ve Havalimanı kurulabilecek alanın olması fırsat unsurlarından yararlanılarak ilçede havalimanı olmaması zayıf yönü giderilmektedir.

Çevre illerdeki turizm tesislerinin varlığı fırsat unsuruyla Kaş'taki konaklama tesisleri gelen turistler için yeterli olmaması zayıflığı giderilmesi gerekmektedir.

“Yurt dışarıdan gelen turistlerin etkisi altında kalan yerel halkın gelecekte kültürel özelliklerini kaybetmesi ve geleneksel hayat tarzından uzaklaşması riski” tehdit unsurunu yok etmek için bir kırsal turizm çekiciliği olan geleneksel festivallerin ilçede az olması zayıflığı, ilçede geleneksel festivaller artırılarak giderilmektedir.

Çevre illerden gelen turistlerin yoğunlaştığı dönemlerde artan ulaşım sorunları tehdit unsurunu yok etmek için, ilçenin engebeli arazisinin oluşu, aynı zamanda yol kenarında dik yamaçlarının oluşu, zayıflığı ilçenin ulaşım sorunları daha düzenli hale getirilerek giderilmektedir.

Kırsaldan kente göçler tehdit unsurunu yok etmek için, yerli halkın kırsal turizm ve bilincinin yeterli olmaması zayıflığı halka eğitim verilerek giderilmektedir.

Kaş ilçesine ulaşım problemi tehdit unsuru ilçede havalimanı olmaması zayıflığı, ilçeye havalimanı kurularak giderilmektedir.

Kırsal turizmin uygulanabilirliği açısından doğal bozulmamış yapı, tarımsal ve hayvansal faaliyetler ve bölge halkının misafirperverliği gibi ana unsurlar göz önüne alındığında, bölgede kırsal turizm için en uygun ilçe, Kaş olduğunu düşünen %37,3 katılımcı vardır.

Çalışmaya katılan ilçe halkının kırsal turizm faaliyetine olumlu baktığı katılımcıların %50,6'sı ilçeye katkısı olacağını düşünmektedirler. İlçe halkı tarafından turiste yeterince iyi davranış ve ilgi gösterilmekte ve ekonomik açıdan turizm için önemli bir değer olduğu bilinmekte, çevresel bir sorunun olmayıp devamlılığın olabileceğini katılımcıların %34,9'u çevrenin bozulmadan nesillere aktarılacağını düşünmektedir.

Kaş ilçesinin en önemli sorunu katılımcılara göre %24 ile ulaşım sorunudur. Köylerle ilçe arasında mesafe bakımından uzun dağlık yamaçlardan engebeli yollar söz konusudur. Kaş'a ulaşım da zordur. Bu kadar turist almasına rağmen havalimanı olmaması Kaş ilçesinin en önemli ulaşım sorunu olmuştur.

Katılımcılara göre Kaş ilçesinde geliştirilebilecek turizm türleri yerli turist için en çok yayla turizmi %23,5 'tir. Bu durum yerel halka alternatif gelir kaynağı oluşturulması ile yayla turizmi yerli turist ile geliştirilmektedir.

Geliştirilebilecek turizm türleri arasında katılımcılara göre yabancı turist için en çok %25,5 ile su sporlarıdır. Özel işletmelere verilecek olan destek ve primler ile bu turizm türü daha çok geliştirilmektedir.

Katılımcıların %39,8'i pansiyonda kalan kişilerle birlikte bağ-bahçe bakımı yapmak, çeşitli ürünleri yetiştirmek, süt sağlamak ve o ürünlerden reçel, tarhana, yoğurt, pekmez vb. tatları yapmak beni mutlu eder demiştir. Yerel halka pansiyonculuk eğitimi verilip bu alanda gelir sağlanabilir. Bilakis yerel halka pansiyonculuk eğitiminin verilmesi katılımcılara sorulmuş olup katılımcıların %47'si bu fikre olumlu bakmıştır.

Kaş ilçesi görüldüğü üzere birçok anlamda kırsal turizm potansiyelinin varlığı ve stratejik etmenlerle geliştirilebileceği görülmektedir. Kaş ilçesinde yapılabilecek kırsal turizme yönelik bir proje olarak; Likya yolu Kaş için önemli bir yürüyüş yoludur. Doğa ile iç içe olan bu yolu, sadece kaşa özel olan Likya orkidesiyle turistler için uygun bir alanda görsel şova dönüştürülebilir. Günümüzde sosyal medyayla beraber artan bu görsel şov turistler için ilgi çekici ve merak unsurudur. Ayrıca o alanda Likya orkidesinin kremleri parfümleri sabunları da turistlere sunulup, yerel halka gelir sağlayabilir. Likya yolu üzerinde antik kente yakın böyle bir alan olursa ayrıca turistler burayı ziyaret ettikten sonra antik kenti ziyaret edebilirler.

Yapılan çalışmada görüldüğü üzere Kaş ilçesinin kırsal turizm potansiyelinin önemi ve kırsal turizm potansiyelinin artmasında stratejik hedeflerin katkısı oldukça önemli olduğu görülmektedir.

6.KAYNAKLAR

- Ahipaşaoğlu, Suavi ve eltekte, Evrim (2006). Sürdürülebilir Kırsal Turizm. Ankara: Gazi Kitabevi, Fersa Matbaacılık.
- Aktan, C. C. 1999. 2000’li Yıllarda Yeni Yönetim Teknikleri 2 (Stratejik Yönetim). Türkiye Genç İř Adamları Derneği, Simge Ofis Matbaacılık, İstanbul
- Aktan, C.C. 2003. Swot Analizi dosyası online.
www.yildiz.edu.tr/~palcan/word%20dokuman/swot%20analizi.ppt.
s.55. [Son erişim tarihi: 15.04.2020].
- Akman, A. D. 2007. Turizm Gelişmesinin Yarattığı Doğal ve Kültürel Deđiřimler: Kaş rneđi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal evre Bilimleri Anabilim Dalı, Ankara
- Albayrak, A. 2013. Alternatif Turizm, Detay Yayıncılık, 1. Baskı, Ankara.
- Anonim 2020: (<https://www.kas.bel.tr/nufus.html>)
- Anonim 2007: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2023 Turizm Stratejisi, Ankara.
- Anonim 2012: <https://www.haberler.com/tarihin-taniklari-bezirgan-ambarlari-3990881-haberi/> [Son erişim tarihi: 01.05.2021].
- Anonim 2013a: <https://istanbulataairport.wordpress.com/2012/03/03/turizm-ve-turizm-cesitlendirmesi/>)
- Anonim 2012b: <https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/antalya/gezilecekyer/mavi-magara-1>[Son erişim tarihi: 10.05.2021].
- Anonim 2019: <https://www.haberturk.com/mugla-haberleri/66072484-saklikent-kanyonunu-575-bin-kisi-ziyaret-etti> [Son erişim tarihi:07.04.2021].
- Anonim 2020: (<https://www.kas.bel.tr/nufus.html>)
- Anonim 2020a: <https://antalya.ktb.gov.tr/TR-268300/patara-genel-bilgi.html>[Son erişim tarihi: 10.05.2021]
- Anonim 2020b:<https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/antalya/gezilecekyer/patara>[Son erişim tarihi: 10.05.2021]
- Anonim 2020c: Türkiye Cumhuriyeti Tarım ve Orman Bakanlığı Domates Tarım rnleri Piyasa Raporu 2020 ocak (1).pdf
- Anonim 2021: https://tr.wikipedia.org/wiki/Ka%C5%9F,_Antalya [Son erişim tarihi: 13.05.2021]
- Anonim 2021a: <https://www.tatilcity.net/things-to-do/guvercinlik-magarasi/>[Son erişim tarihi: 10.05.2021]

- Anonim 2021b: <https://antalya.ktb.gov.tr/TR-68447/yamac-parasutu.html>[Son erişim tarihi: 10.05.2021]
- Arınç, P. C. 2002. Selçuk'ta Kültür Turizmi. (yayınlanmamış) yüksek Lisans Tezi Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Arpacı, Ö., Zengin, B., Batman, O. 2012. Karaman'ın Mağara Turizmi Potansiyeli ve Turizm Açısından Kullanılabilirliği. KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 14 (23): 59-64.
- Avcıkurt, C., Köroğlu, Ö. 2008. Kırsal Turizm. Nobel Yayın Dağıtım. Ankara.
- Ayaz, N. 2012 Kırsal Turizm ve Paydaşları: Belediye Başkanlarının Tutumlarına Yönelik Bir Araştırma. (yayınlanmamış) Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Bilimleri Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Eğitimi Ana Bilim Dalı, Ankara.
- Aytüre, Selma. 2013. Avrupa Birliği'nde Kırsal Turizm Politikası ve Aksaray'da Uygulanabilirliği. Aksaray Üniversitesi İİBF Dergisi, 5(1), 7-23.
- Aydın, O. 2012. AB'de Kırsal Turizmde İlk Beş Ülke ve Türkiye'de Kırsal Turizm. KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 14(23),39- 46.
- Bahçe, A. 2009. Kırsal Gelişimde Kültür Mirası Turizmi Modeli. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (25), 1-13.
- Bingöl, S. 2016. Kırsal Turizmde Ziyaretçi Motivasyonlarının Belirlenmesi: Gevaş Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Bojnec, S. 2006. Tourism Development in Rural Areas Economics at Faculty of Management, University of Primorska, Cankarjeva
- Çeken, H., Karadağ, L., Dalgın T. Kırsal Kalkınmada Yeni Bir Yaklaşım Kırsal Turizm ve Türkiye'ye Yönelik Teorik Bir Çalışma, Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, 8 (1), S: 1-14 Artvin.
- Deveci, B., Türkmen, S., Avcıkurt C. 2013. Kırsal Turizm ile Gastronomi Turizmi İlişkisi: Bigadiç Örneği. Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi, 3 (2), ss. 29-34.
- Dinçer, Ö. (1994). İş Dünyasındaki Değişmeler ve İşletmelerde Stratejik Yönetim, Stratejik Yönetim ve Liderlik. İstanbul: İz Yayıncılık, s. 18-31.
- Doğan, G. 2012. Ankara İli Ayaş İlçesinin Kırsal Turizm Potansiyeli Açısından Değerlendirilmesi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Doğanay, H., Zaman, S. 2013. Türkiye Turizm Coğrafyası, Pegem Akademi, Erzurum.
- Doğaner, S. 2001. Türkiye Turizm Coğrafyası, Çantay Kitabevi, İstanbul.

- Duran, C. 2012. Türkiye’de Dağlık Alanların Kırsal Turizm Açısından Önemi. KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 14 (22), 45-52.
- Duran, E. 2009. Sürdürülebilir Turizm Kapsamında Toplumsal ve Kültürel Kimliğin Korunması: Gökçeada Örneği. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (yayınlanmamış) doktora tezi, İzmir.
- Emiroğlu, B.D. 2013. Kazdağı Yöresinde Yaşayan Yerel Halkın Kırsal Turizme Bakışının Değerlendirilmesi: Adatepe ve Mehmetalan Köyleri Örneği. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale.
- Erdoğan, N. 2003. Çevre ve Eko-turizm 2003. Ankara.
- Çetinel, S. 2005. Pazarlama Planı El Kitabı, Birinci Baskı, TOBB Yayınları, Ankara.
- Esengün, K. (1999). GAP Bölgesinde Kırsal Alanların Kalkındırılmasında Yeni Bir Yaklaşım: Kırsal Turizm. Harran Üniversitesi Ziraat Fakültesi, 1, 94-100.
- European Commission (EC), 1999. Towards Quality Rural Tourism, Enterprise Directorate General, Brussels: Tourism Unit.
- Gülbahar, O. 2009. 1990’lardan Günümüze Türkiye’de Kitle Turizminin Gelişimi ve Alternatif Yönelimler. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, s.151-177, Isparta
- Gürer, N. 2003. Kırsal Geleneksel Konut Dokusunun Turizm Bağlamında Değerlendirilmesi, Cumalıkızık Örneği, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi (Şehir ve Bölge Planlama), Ankara
- Hussein, T., A., ve Saç, F. 2008. Genel Turizm Gelişimi-Geleceği, Siyasal Kitabevi, Ankara.
- Kahraman, N. ve Türkay, O. 2012. Turizm ve Çevre 5. Basım Ankara: Detay Yayıncılık.
- Kara, S. 2018. Bursa’da Kızık Köylerinin Kırsal Turizm Potansiyelinin Belirlenmesi ve Bu Potansiyelin Kentsel Rekreasyon Açısından Değerlendirilmesi, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, ss 90, Bilecik.
- Karafakı Çetinkaya, F., Yazgan M. E. 2012. Kırsal Turizme Kavramsal Yaklaşım, Kırsal Turizmin Önemi ve Etkileri. Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi, 2(2), ss.55-58.
- Karamahmet, B., Aydın G., Özgöker, U.C. 2016. Türkiye’de Kırsal Turizm Destinasyonlarının Rekabetçi Gücünün Geliştirilmesi İçin Stratejik Öneriler, BJSS Balkan Journal of Social Sciences / Balkan Sosyal Bilimler Dergisi 5(10)

- Kaypak, Ş. 2012. Ekolojik Turizm ve Sürdürülebilir Kırsal Kalkınma. KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi
- Kervankıran, İ., Bulut, E. 2002. Antalya İli Turizminin Gelişimini ve Etkilerini Yerel Halk Nasıl Değerlendirmektedir, Türk Coğrafya Dergisi Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Coğrafya Bölümü, Isparta.
- Kesici, M. 2012. Kırsal Turizme Olan Talepte Yöresel Yiyecek ve İçecek Kültürünün Rolü. KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 14 (23), ss. 33-37
- Kızılırmak, İ., Kurtuldu, H. 2005. Kültürel Turizmin Önemi ve Tüketici Tercihlerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Çalışma. Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi, 2005(1), 100-120.
- Kodaş, D., Eroz, S.S. 2012. Kırsal Turizm ile Kültürel Turizmin Bütünleşmesi, KMÜ Sosyal Ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi (22)125-30
- Kozak, N., Kozak, M. A., Kozak, M. 2009. Genel turizm: İlkeler ve kavramlar. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Kozak, M. A., Bahçe, A.S. 2012. Özel İlgi Turizmi, Detay Yayıncılık. Ankara
- Kozak, N., Kozak, M., A., Kozak, M., 2014. Genel Turizm İlkeler Kavramlar, Detay Yayıncılık, 15. Baskı, Ankara
- Küçükaltan, D. 1997. Trakya Ekonomisi İçin Bir Bölgesel Kalkınma Modeli: Kırsal Turizm. 7. Ulusal Bölge Bilimi Bölge Planlama Kongresi, 20-22 Ekim. Pro-Ofset Matbaacılık, İzmir.
- Lane, B. 1993. Sustainable rural tourism strategies: a tool for development and conservation in Bramwell. Proceedings of the Second International School on Rural Development, 28 June-9 July. Ireland M. Heater, "Planning for Growth Re-thinking the Rural Tourism Opportunity", s.1
- Morgül, Ş.M. 2006. Trakya Bölgesinde Kırsal Turizm Potansiyelinin Değerlendirilmesine İlişkin Analiz: Kırklareli Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı, , Edirne.
- Observatoire Europeen Leader, 1997. Evaluer le potentiel touristique d'un territoire.
- Olalı, H., Timur, A. 1988. Turizm Ekonomisi. İzmir: Ofis Ticaret Matbaacılık San. Ltd. Şti.
- Özçatalbaş, 2000. Kırsal Turizm ve Geliştirilmesinde Yayımin Önemi. Türkiye 4. Tarım Ekonomisi Kongresi. Cilt 2.Tekirdağ.
- Özçatalbaş, O. 2006. Türkiye'de Kırsal Turizm ve Geliştirme Olanakları, Turizm ve Mimarlık Sempozyumu, 26-28 Nisan 2006, Antalya.
- Özgüç, N. 2007. Turizm Coğrafyası, Çantay Kitabevi, İstanbul.

- Özkan, E., 2007. Türkiye’de Kırsal Kalkınma Politikaları ve Kırsal Turizm, (yayınlanmamış) Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi ve Siyaset Bilimi (Kent ve Çevre Bilimleri) Anabilim Dalı, Ankara.
- Öztürk, Y., Yazıcıoğlu, İ. 2002. Gelişmekte Olan Ülkeler İçin Alternatif Turizm Faaliyetleri Üzerine Teorik Bir Çalışma, Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi, 2, Ankara.
- Richards G., 2001. Cultural Tourism In Europe, Cabı, Wallingford, UK
- Richards, G., 1996 Cultural Tourism In Europe, Cabı, Wallingford,
- Sarı, C. 2008. Antalya’nın Alternatif Turizm Kaynakları, Planlama Yaklaşımları ve Öneriler, Eğitim Fakültesi Dergisi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur.
- Sav, O. 2014. Türkiye’de Sebze Tohumu Dış Ticaretine Yönelik İzlenen Politikaların Etkilerinin SWOT ve SOR Analizi İle İncelenmesi: Antalya İli Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Antalya, 82 s
- Sayın, C., Mencet, M.N. ve Taşcıoğlu, Y. 2010. Bölgesel kalkınmada etkisi olan unsurların katılımcı GZFT analizi ile belirlenmesi: Antalya ili Döşemealtı ilçesi örneği. Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi dergisi, 23(1): 31-39.
- Sezan, B. 2019. Bursa İli Yıldırım İlçesi Cumalıkızık Köyünde Kırsal Turizm Çalışmalarının Kırsal Kalkınma Açısından Değerlendirilmesi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, ss 66, Samsun
- Soykan, F. 1999 Doğal Çevre ve Kırsal Kültürle Bütünleşen Bir Turizm Türü: Kırsal Turizm. Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi, (10)1, 67-75
- Soykan, F. 2003. Kırsal Turizm ve Türkiye İçin Önemi, Ege Coğrafya Dergisi, (12): 1–13.
- Soykan, F., 2000, Kırsal Turizm ve Avrupa’da Kazanılan Deneyim, Anatolia: Turizm Araştırmalar Dergisi, Yıl: 11, Eylül-Aralık, ss. 21-33.
- Soykan, F., 2001. Ege Bölgesinden Kırsal Turizme Özgün Bir Örnek: Şirince Köyü (Selçuk/İzmir). Maltepe Üniversitesi Meslek Yüksekokulu Dergisi (2001/1), 151-176.
- Soykan, F. 1999. Doğal Çevre ve Kırsal Kültürle Bütünleşen Bir Turizm Türü: Kırsal Turizm. Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi, 10 (1), ss.67- 75.
- Soykan, F., 2002. Kırsal Turizm ve Türkiye Turizmi İçin Önemi, Ege Coğrafya Dergisi, 12, 1-11, İzmir
- Soykan, Füsün. 2006. Avrupa’da Kırsal Turizme Bakış Kazanılan Deneyim. II. Balıkesir Ulusal Turizm Kongresi. 20-22 Nisan. Balıkesir, 72-73.

- Şekercioğlu, Ç. H. 2002. Impacts of birdwatching on human and avian communities. *Environmental Conversations*, 29(3)
- Şenol, F. 2008. Turistik Ürün Çeşitlendirmesi. N. Hacıoğlu, C. Avcıkurt (Editörler). *Karavan Turizmi*. 1. Baskı. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım. ss: 481-498.
- Torun, C. 2015. Elâzığ İlinin Kırsal Turizm Potansiyelinin Belirlenmesine Yönelik Bir Çalışma, Yüksek Lisans Tezi, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Anabilim Dalı, ss 119
- Toskay, T. 1993. *Turizm Der Yayınları*, İstanbul.
- Tunç, A., Saç, F. 1998. *Genel Turizm*. Ankara: Detay Yayınevi.
- Türkben, C., Gül, F., Uzar, Y. 2012. Türkiye’de Bağcılığın Tarım Turizmi (AgroTurizm) İçinde Yeri ve Önemi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 14 (23), 47-50.
- Türksoy, A., Yürük, Ö. E. 2008. Turistik ürün çeşitlendirmesi. N. Hacıoğlu, C. Avcıkurt (Editörler). *Özel İlgi Turizmi*. 1. Baskı. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Uçar, M. 2010. Kırsal Turizmin Sosyo-Ekonomik Yapıya Etkisi ve Fethiye Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı, Muğla.
- Uçar, Metin, Çeken, Hüseyin, Ökten, Şevket 2010. *Kırsal Turizm ve Kırsal Kalkınma (Fethiye Örneği)*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Uçkun, G. ve Çeltek, E. (2004). Niş pazarlama ve turizm sektöründe uygulanabilirliği. *İşgüç Dergi Org.*
- Usta, Ö. 2002. *Genel Turizm İzmir: Anadolu Matbaacılık*.
- UTTA Planlama, Projelendirme & Danışmanlık Tic. Ltd. Şti.
- Uygur, S. M., Baykan, E. 2007. Kültür Turizmi ve Turizmin Kültürel Varlıklar Üzerindeki Etkileri. *Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, (2), 1-20
- Ün, E., Tutar, F., Tutar, E., Erkan, Ç. 2012. Ekonomik Kalkınmada Kırsal Turizmin Rolü: Türkiye Örneği. *International Conference On Eurasian Economies*, ss.345-350
- World Trade Organization 2004. *Rural Tourism in Europe: Experiences, Developments and Perspectives*
- Zaman, S. 2007 *Fonksiyonel Değişim Sürecinde Antalya Beydağları Yaylaları*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayınları, Eser Ofset Matbaa.

ÖZGEÇMİŞ

Tuğba YILDIZ

ÖĞRENİM BİLGİLERİ

Yüksek Lisans 2018- 2022	Akdeniz Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Tarım Ekonomisi Anabilim Dalı, Antalya
Lisans 2014-2018	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Niğde